

פניני הצדיקים

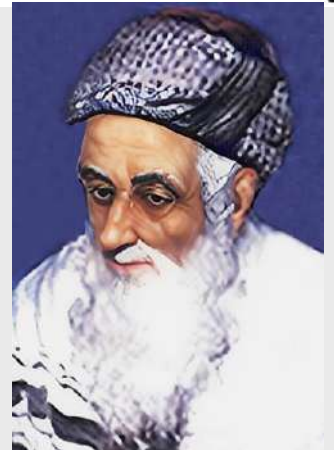
לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

www.radio2000.co.il | באפליקציה | 03-3782000 | האזינו לשידור החי

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרש"ש הקדוש- רבי שר שלום שרעבי, נולד בצנעא שבתימן בשנת ה'ת"פ (1720). עוד בהיותו צעיר לימים נפשו חשקה בתורה והיה לומד בלילות לאור הנר. בצעירותו ביקש לעלות לארץ ישראל ונאלץ לנסוע בשיירה שעברה דרך בומביי, בצרה, בגדד וחלאב. כשהגיע לארץ שימש כשמש בית-הכנסת בישיבת המקובלים בית אל. הסתיר עצמו מעין כל. בקושיות שראש הישיבה התקשה בהם, הניח פתק המתרץ את הקושיה בספרו של ראש הישיבה. כך המחזה חזר על עצמו מספר פעמים עד שבתו של ראש הישיבה ראתה את רבינו בשעת מעשה. רבינו הודה במעשיו וביקש מראש הישיבה לשמור זאת בסוד. לאחר פטירת ראש הישיבה הותר צוואה בה ביקש שרבינו ימונה במקומו. מגדולי חכמי תימן וארץ ישראל. **גדול המקובלים בדורות האחרונים ומפרש הקבלה עפ"י שיטת האר"י הקדוש**. עניו. למדן. מלומד בניסים. נפטר ב' שבט בשנת ה'תקל"ז (1777). חי כ-57 שנים. ציונו בהר הזיתים מעל ציונו של 'אור החיים' הקדוש. בנו, ר' חזקיהו יצחק שימש אחריו כראש הישיבה.

אביו: ר' יצחק. **אישתו:** מרת חנה (בת ר"י המקובלים בית אל- ר' גדליה חיון). **בנו:** ר' חזקיהו יצחק. **מתלמידיו:** המקובלים הגאונים הצדיקים ר' חיים יוסף דוד אזולאי (החיד"א), ר' חיים די לה רו-זה, ר' דוד מאג'אר, ר' יום טוב אלגאזי, ר' אברהם גרשון מקיטוב (גיסו של הבעש"ט הקדוש). **מספריו:** **יאמת ושלום**- ביאור על ספר 'עץ החיים' • **נהר שלום**- כוונות התפילה **יסודו של הרש"ש**- לפי כוונות האר"י **ירחובות הנהר**- ביאור על הקדמות האר"י ל.

הנער שלום לא הסתפק בלימוד אצל המארי, ונפשו האצילה ביקשה לחדור אל ניבכי הסוד של התורה הקדושה. עוד בהיותו רך בשנים למד ימים כלילות לאור הנר והחל בכוחות עצמו ובדבקותו הרבה, **שוחה בים התלמוד ובלימוד חכמת הקבלה, תורת החן, חכמת הנסתר.** שעות רבות היה עובד את קונו בדרכו המיוחדת, בצניעות ובהעלמה, ואין איש יודע מה גדול האור המאיר וזורח מתוכו, ורק לאחר שנים יגלו חכמי הקבלה, כי **נשמת הילד שלום היא ניצוץ נשמת האר"י הקדוש, שבא לעולם בדמות הרש"ש.**

בלילות, למד לאור הנר את הסוד והנסתר שבעומק התורה. לאחר פטירת אביו, נאלץ לפרנס את אחיו ואימו בגשם ובשרב. צער רב הצטערה אימו, על כי בנה בכורה, הילד המעולה, נאלץ לפרנס ורק בשבת שב אל ביתו. בצעירותו, עסק ברוכלות ובהיותו נער עלה לארץ אל ירושלים. טרם עלייתו כבר היה מלא וגדוש בתורת הנגלה והנסתר. בהגיעו אל ראש ישיבת 'בית אל' בה חפץ בכל מאודו ללמוד, **ברוב ענווה, עשה עצמו כנער תם וביקש להתקבל כשמש בישיבה.** ראש הישיבה, ר' גדליה חיון קיבל אותו ומאותו יום היה ר' שלום מעורר את התלמידים משנתם בחצות הלילה, מגיש לפני החכמים שתייה חמה, מסדר את הספרים וממלא את פחי המים ממי הבור.

במקביל היה מקשיב לשיעורים ולומד מבלי שאיש ישים לב. כאשר חכמי הישיבה התקשו בסוגיות להן לא מצאו תשובות ישב ר' שלום והסתיר את עצמו על אף שידע את התשובה. פעם אחת היה שרוי ראש

הישיבה בצער על שאינו מוצא תירוץ לקושייתו, **כתב ר' שלום את התשובה והניחה בין דפי הספר של רבו.** כך המעשה נמשך מספר פעמים. לאחר מכן, גזר ר' חיון על תלמידיו לגלות מי מטמין את התשובות בספרו. אך ר' שלום שלא נכלל בין התלמידים עליו לא חלה הגזרה. עד שבתו של ר' חיון, חנה, החליטה לארוב ולראות מי הוא זה שכותב את התירוצים ושם בספרו של אביה. לתדהמתה הרבה, ראתה את ר' שלום בשעת מעשה וגילתה לאביה, ר' שלום הודה וביקש מר' חיון להישאר ניסתר. לאחר זמן לקחו לחתן לבתו.

ביום פטירתו של ר' חיון, התקבצו כל חכמי הישיבה, ורבים מהמוני העם, לחלוק לו כבוד אחרון, כשכולם תוהים, על מי יטיל הרב בצוואתו, לעמוד בראש הישיבה. פתחו תלמידי הרב את מכתב צוואתו, בתוכה היה כתוב: **"מצווה אני עליכם למנות אחרי את המקובל האלוף, אשר רוח אלוקים בקרבו, הרב הגאון רבי שלום התימני מ'משרת הישיבה'.** התלמידים חשבו כי דעת הרב חיון חלילה השתבשה בעת שכתב את הצוואה, שהרי איש מההמונים לא ידע עד אותו הרגע את גודל קדושתו של הרש"ש, ניצוץ נשמת האר"י. אז פתחה הצדקת חנה ביתו של הרב חיון את פיה ואמרה לנאספים, **"משרת" זה, אינו אלא צדיק יסוד עולם נסתר במעשיו, ובחכמתו הגדולה הצליח להסתיר מכם את ידיעותיו בתורה בנגלה ובנסתר. כל סודות התורה נהירים וברורים לו, כמו שנהירים לו סימטאותיה של ירושלים של מטה.**

בכל לילה נהג רבינו לערוך תיקון-חצות ליד הכותל המערבי. ישב על הארץ ובכה בדמעות שליש ובקול גדול שאג כארי על חורבן בית המקדש. כך קונן בכל לילה כשעתיים תמימות. יום אחד בא לגור סמוך לכותל המערבי הקאדי של ירושלים, שהיה צורר היהודים. והנה בחצי הלילה התעורר הקאדי לקול בכי ויללה שבקע מהכותל, ולא יכל להירדם עוד. בלילה השני חזר ונשנה הדבר. מיד קרא למשרתו וציווה לחקור את פשר הדבר. הלך המשרת ומצא את רבינו בוכה ומקונן כדרכו מתחת לחלון בית הקאדי. חזר וסיפר זאת לאדונו. ביקש הקאדי לשלוח יד ברבינו וציווה לחייליו עושי דברו להמית את רבי שלום שרעבי.

למחרת בחצי הלילה כאשר רבינו בא לכותל המערבי לערוך תיקון-חצות, קרבו אליו החיילים וחרבם שלופה בידם. **הם הרימו את זרועם להכותו מכת חרב והיא נשארה תלויה באוויר. רגליהם דבקו לאדמה ולא יכלו לזוז ממקומם והדיבר נעתק מפייהם.** הקאדי שמע את רבינו עורך תיקון חצות ומיד ירד מביתו וראה את החיילים עומדים על מקומם. צעק עליהם ולא ענו אותו דבר. ביקש להכותם והם כאבן דומם לא נעו ממקומם והבין כי רבינו איש קדוש. למחרת בחצי הלילה, כאשר שמע שוב את קול הבכי ירד הקאדי מביתו ונפל לרגלי רבינו וביקש ממנו מחילה וכפרה וביקש שישב לחיים כבראשונה את החיילים. עשה כן רבינו ומן היום הוא יצא שמעו כקדוש ונורא עד מאוד.

בחג הפסח שנת ה'תקמ"ב קיים הרש"ש את מצוות אכילת מצה עם ייחודים וסודות נעלים, נתנמנם לאחר הסדר ואז הודיע שהגיע זמנו להפטר מהעולם. לפני פטירתו התעטף בטלית ותפילין, הרבה בלימוד תורה בכוונות וייחודים, הבטיח שהמתפללים על קברו לכל ישועה נדרשת, תפילה בלב תמים לא תחזור ריקם, והחזיר נשמתו לבורא.

הגאון הרב רחמים חי חזית הכהן זצ"ל: נולד בג'רמא (בטוניס) ביום שבת כ"ב סיוון ה'תרס"א (1901). מילדותו למד תורה בשקידה, בשעות הלילה כאשר הבחין באביו הממתין שיסיים את לימודיו, סגר את ספריו העמיד פני יושן ולאחר שאביו נרדם היה קם ממיטתו וממשיך ללמוד עד שעות הלילה המאוחרות. מונה לסופר בית הדין והוסמך כשוחט בקי.

לאחר נישואיו החל לכהן כראש ישיבה, העניק יחס אישי ואוהב לכל אחד מתלמידיו היות ובניו נפטרו בילדותם. בשנת ה'תרצ"א (1903) מונה לדיין ולאחר הסתלקות ר' משה כלפון הכהן החל לכהן כראב"ד ג'רמא. **למרות ייסוריו הרבים וחוליו המייסר העמיק בלימודו.** קיבל כל אדם בסבר פנים יפות כשחיוך נסוך על פניו ובדרשותיו אשר משכו רבים מבני הקהילה נהג לחדש חידושים. בשנת ה'תשי"ד (1954) החליט לעלות לארץ ישראל. בהגיעו לארץ ישראל התגורר במושב ברכיה, כונה בשם – **האדמו"ר מג'רמא** ורבים מעולי טוניס הגיעו לקבל את עצתו ולהתברך. תלמידיו הקימו את ישיבת "כסא רחמים" בבני-ברק על שמו. נפטר בי' שבט ה'תשי"ט (1959). חי כ- 58 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

מן מאור ישראל שליט"א מזכירו בתואר הנדיר **"מן מופת הדור"**. וכן ביקש לשים את תמונתו בחדרו. ענוותנותו של ר' רחמים לא ידע גבולות, ואף כאשר התבקש לכהן כראשון לציון- סירב. הערכתו של הרה"ג דידו הכהן אליו הייתה נדירה. כאשר היה נכנס ר' רחמים ור' דידו היה נוכח במקום- היה עומד לכבודו. כשנשאל מדוע עומד הוא לפני תלמידו? ענה "גדול הוא ממני בפסיקת הלכה!". וכונה ע"י רבו **"חכם וצדיק"** וסיים באומרו **"והוא שמכניס אותי לחיי עולם הבא ומזכה אותי"**. ר' רחמים היה ראש הישיבה היחיד בג'רמא שנקרא: **"הרבי" ללא תוספת.** היה מעודד וממריץ את תלמידיו להשתדל לחדש חידושי תורה, קושיות ותירוצים בלימוד הש"ס ומפרשיו.

בשנת תרצ"א, הלך לעולמו הרה"ג ציון הכהן יהונתן זצ"ל ראב"ד ג'רמא, וחכמי העיר נתנו בר' רחמים את עיניהם ובקשוהו למלא את מקומו בדינות, ולהורות הלכה ברבים. אך הוא בענוותנותו הרבה לא אבה ליטול על שכמו עול זה. אהב הוא אהבה עזה את תלמידיו, וראה ברכה בעבודת הקודש של לימוד תלמידים. ישבו הרבנים על המדוכה, והחליטו כי ימנו את תלמידו הגאון רבי רפאל כדיר צבאן זצ"ל ללמד את התלמידים במקומו, ורק את כיתת התלמידים הגדולים ימשיך רבי רחמים ללמד, תוך כדי מילוי תפקידו בבי"ד. לאחר הפצרות מרובות, נאות להסדר זה, וקיבל עליו, בליט ברירה, את התפקיד.

אביו: ר' חנינא (מצאצאי הגאון הגדול רבי שאול הכהן זצ"ל הרב הראשי לג'רמא, ויחוסו מגיע עד לעזרא הסופר). **אמו:** מרת גזיילה. **רבותיו:** ר' דידו הכהן, ר' משה כלפון הכהן. **מתלמידיו:** ר' מצליח מאזוז. ר' בוגיד חנינא סעדון, ר' רפאל כדיר צבאן. ר' ינון חורי זצ"ל, ר' ישעיה חדאד זצ"ל, ר' מוסא (משה) חדאד זצ"ל (ראש השו"בים בג'רמא, המפורסם בעינו הזך ובקיאותו בהלכה) ור' מיכאל הכהן (מח"ס 'להניח ברכה') ועוד. **חברותא:** ר' אברהם הכהן (אשר זכה לגילוי אליהו). **מספריו:** ימגיד דבריו ליעקב ימנחת כהן ישמחת כהן: שו"ת על ארבעה טורים.

גברת נמני ע"ה נכנסה אל ביתו של רבי רחמים, כהרגלה מדי שבוע, לבוא ולסייע לרבנית בצרכי הבית. באותו יום חלו שיבושים בזמני הארוחות, ועובדה זו גרמה לעיכוב בבית הרב עד שעת ערב מאוחרת. החשיכה ירדה והיא פחדה לשוב לביתה בנסיעה באוטובוס הערבי העוין, כשהיא לבדה ועליה תכשיטי זהב רבים, כדרך נשות טוניס האמידות. רבי רחמים הבחין בחששותיה והבטיח לה: **"זכות המצווה תעמוד לך לבלי יאונה לך כל רע!"**. יצאה האישה הצדקת בלב קל, סמוכה ובטוחה בדבריו של הצדיק, ועלתה לאוטובוס, שהיה מלא ערבים. מיד שמה לב למבטי השטנה המשפדים שסביבה, היא ניסתה להתכנס בעצמה אך פחד גדול נפל עליה.

לפתע עלה ערבי רחב מדות, בעל תרבוש אדום מכובד והתיישב סמוך אליה. היא חששה ממנו, אך משום מה גם חשה ביטחון מסוים. כשירד שאל אותה: **"גברת, לאן את צריכה להגיע?"** בשיניים נוקשות ענתה לו את כתובתה. **לא פחות ולא יותר, הלך הוא לצידה עד שהגיעו לביתה ואז אמר בקול: "שלום לך יהודיה!"** היא סגרה אחריה את דלת הבית, נפלה על הכורסה הראשונה שמולה ושחררה אנחת רווחה והודיה לה! מיד למחרת באה וספרה לר' רחמים על הנסיעה הלילית המוזרה. הרב חיך ואמר לה: **"היה זה מלאך שנשלח משמיים לשמור עליך בדרך ולהצילך מכל רע בזכות החסדים שאת עושה עימנו!"**

דממת מוות בבית, התינוקת שוכבת במיטה פניה חיוורות כסיד, עיניה עצומות ולבה דופק באיטיות. אביה, ר' רחמים עמד ליד מיטתה קודר ונפחד, הרופאים אישרו כי התינוקת בתהליך גסיסה ואין בידם להצילה. הצמיד רבינו כיסא למיטת התינוקת והחל הוגה בתורה. העייפות המצטברת של ימי מחלתה של הילדה הכריעו את הרב והוא נרדם על ספרו. **בחלומו, ראה את עצמו בישיבה של מעלה,** ראה בית מדרש, פתח את הדלת ונכנס. מולו שולחן ארוך, סביבו צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, עוסקים בתורה ונהנים מזיו השכינה. ניגש ושאל: **"מי הם תלמידי החכמים היושבים בראש השולחן?"** ענו לו: **"הראש"ל רבי יעקב שאול אלישר ובנו רבי חיים משה"**.

ניגש ר' רחמים אל הצעיר וביקש ברכה לחיי בתו. סירב הרב לברכה (נראה שסירובו בא בעקבות השגות שכתב עליו בספרו) ניגש אל אביו וביקש ממנו. מיד העתיר הרב ברכה על ראש התינוקת החולה. ניגש שוב אל הבן ואמר: **"אביך ברך אותה לא תברך?"** הסכים הבן והאציל גם הוא מברכתו. התעורר רבי רחמים וביקש מהאם שתאכיל את התינוקת. פחדה האם וענתה חלושות: **"אבל היא גוססת!"** הכריז הרב ואמר: **"היא בריאה!"** ואכן, האכילה האם את התינוקת והיא שבה לחיים!

הגאון הרב שבתי אטון זצ"ל: נולד ב-כ"ב תשרי ה'תרפ"ו (1926) יום שבת בו חל שמחת תורה בעיר העתיקה בירושלים. נקרא בשם שבתי על שם יום השבת בו נולד. בצעירותו למד בישיבת 'פורת יוסף' ולאחר מכן בישיבת 'מרכז הרב'. נשא לאישה את בתו של ר' יוסף שראבני, אשר המריצה וסייעה לו לשקוד על תלמודו יומם וליל. לאחר נישואיו התמנה לרב שכונת מלחה. והתינוקת בת 9 חודשים בלבד.

למרות כל הקושי שבדבר נישא בשנית. בשנת ה'תשי"ז (1956) התמנה למנהלה הרוחני של הישיבה ודאג לקליטת הבחורים שעלו מארצות שונות ובאו ללמוד בישיבה. מעולם לא הרים את קולו על התלמידים, עודד וביקר בחשאי בבית תלמידים על מנת להיודע לתנאים מהם הגיעו. כאשר גילה כי אחד מתלמידיו חי בפחון עלוב מתוך רעב ללחם ועם זאת מתמסר ללימוד, דאג באופן אישי לכל צרכיו.

בשנת ה'תשי"ט (1958) נפטרה הרבנית בהיותה בת עשרים-ושמונה שנים בלבד כשהיא הותירה את בעלה עם ארבעת ילדיהם שהגדול ביניהם בגיל שבע. לאחר מספר שנים נישא בשנית. באותה השנה יסד את ישיבת 'ראשית חוכמה' (על שם סיפרו של הצדיק המקובל ר' אליהו דוידאש) ועמד בראשה.

גאון. עניו. חסיד. קדוש. נודע כעילוי. הרביץ תורה לאלפים ולרבבות במשך שנים רבות. חכמי ירושלים כינו אותו 'הש"ס המהלך'. שימש שנים רבות כבעל תוקע וחזן בית-הכנסת. כל ימיו ישב והגה בתורה בשקיקה מיוחדת. מונה לחבר מועצת חכמי התורה של תנועת ש"ס כשהוקמה. ערך את כתב העת התורני בהלכה ובאגדה 'משואות'.

נפטר בערב שבת קודש, י"ב בשבט ה'תשס"ו (2006). ציונו בבית העלמין סנהדריה. בהלווייתו השתתפות רבבות אנשים בראשותם של גדולי ועמודי הדור. חי כ-80 שנים. בנו, ר' בן ציון מונה במקומו כראש ישיבת 'ראשית חוכמה'.

אביו: ר' בן-ציון (ממייסדי ישיבת 'פורת יוסף' ושימש מרבני הישיבה. מסופר שמעולם לא הכיר צורת מטבע). **אמו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת קלרה (בת ר' יוסף שרבי-זיווג ראשון), מרת חנה ברטה (בת ר' חדד-זיווג שני). **מרביתיו:** הגאונים אביו, ר' בן-ציון, ר' צבי יהודה קוק, ר' עזרא עטיה. **חברותא:** הגאון ר' אהליאב חיון. **מתלמידיו:** הגאונים בניו: ר' עקיבא ור' בן ציון, ר' מרדכי ששון, ר' יצחק דניאל, ר' אהרון ירחי, ר' יוסף שעיו, ר' יצחק צמח, ר' ניסים רפאל, ר' אליעזר רב, ר' בן ציון מוצפי, ר' נתן משה לוי. **ילדיו:** ר' בן ציון, ר' עקיבא, מרת כוכבית (נישאה לר' שמעון זית משגיח בישיבת 'ראשית חוכמה'). חתן נוסף: ר' שלמה חנניה. **מספריו:** ירוח חכמה- על התנ"ך, ש"ס וספר התפילה • ראשית דעת- משיחותיו.

ביתו היה בפשטות גמורה, ולא בפאר והדר, אף שבוודאי יכול להרשות לעצמו ליהנות מתנאים נוחים יותר. כל מי שביקר בביתו שברח' הרב אלפנדר, בו התגורר עד השנים האחרונות, זוכר את מיטות הברזל שהיו בסלון ביתו, חדר צדדי נוסף ומטבחון קטן. מעל מיטתו התנוססה **תמונת אריה גדולה ותו לו**. לתמיהה הגדולה מדוע תמונת אריה השיב, כי ברצונו לזכות מדי יום את דברי השולחן-ערוך סעיף א' "**יתגבר כארי בבוקר לעבודת בוראו**". ואכן היה רבינו מתגבר השכם בכל בוקר לעבודת בוראו. בזקנותו, מספרים תלמידיו, כי היו יוצאים מהישיבה בכדי ללוות את הצדיק בדרך. גם בימי חוליו וחולשתו הרבה תמיד כשהגיעו לביתו היה יושב וממתין להם.

באותם ימי העליות הגדולות מארצות המזרח, הגיע תלמיד חדש, שהתגורר בפחון עלוב בקצה העיר. אותו תלמיד הסתיר את מצבו הקשה מעיני הכל, ולמד במסירות, למרות היותו רעב ללחם. היה זה חכם שבתי, שגילה את התנאים המחפירים בהם חי. באותם ימים פעלה הישיבה במתכונת שבה למדו תלמידי הישיבה הקטנה והגדולה רק בשעות היום ואחר הצהריים. הבית של כל אחד מהבחורים היה זה שסיפק להם את הארוחות והלינה. כאשר התנאים בבית היו ירודים, השפיע הדבר באופן ישיר על הריכוז בלימודים, אך לא של תלמיד זה. **הרב אטון דאג באופן אישי לכל צרכיו וצמיחתו הרוחנית, עד שנהפך למרביץ תורה בישראל. שנים אחריו, התבטא אותו תלמיד חכם: "הרגשתי, שחכם שבתי אוהב אותי יותר מאת הילדים שלו!"**

כאשר נתקל בבחור, שלא הצליח בלימוד והיה מתקשה, הוא כאב יחד איתו. כאשר בחור נשר מהישיבה ויצא לעבוד, היה יושב ומתאבל על כך, כאילו מדובר בכישלון אישי. ואילו כשראה את רוב תלמידיו עולים ומתעלים בתורה, היה שמח. כשהם שיתפו אותו בחיבורים התורניים שהוציאו לאור, וסיפרו לו על משרות תורניות להם זכו- לא היה מאושר ממנו. אין פלא, שהתלמידים מספרים: "**הרגשנו שהוא אוהב אותנו יותר מאשר אהבת אביו**".

למרות מחלתו וזקנותו, המשיך להיות שגור על לשונו המשפט התמידי: "ברוך אומר ועושה!", בעיקר בכל הנוגע לכספי הצדקה הרבים, שעברו תחת ידו. הצדקות שפיזר היו לשם דבר. הוא לא הסכים להשאיר בביתו כספי צדקה שהיו לו, ותמיד התאמץ להשיג כספים נוספים לנזקקים קבועים בהם תמך. כשחלה, בני המשפחה ישבו בחדרו כל הזמן. הוא ביקש, שאיש לא יתבטל מלימודו, אלא ישבו בסמוך למיטתו וילמדו בקול רם. כאשר היה פוקח עיניים ומאזין לשורה, שבה אחז הלומד בגמרא, מיד היה מחליק לתוך הסוגיה כאילו עסק בה בכל הימים האחרונים. בימיו האחרונים הובא מטפל לביתו. כאשר גילה שהאיש יודע פרק בלימוד, הציע לו מיד: "נפתח כולל משלנו ונלמד חברותא". באחד הימים העיר המטפל שהוא עייף ואין לו כוח ללמוד. הרב הביט בו בתימהון ושאל: "אם כן, לשם מה באת?". "לעזור לך", נשמעה התשובה. "לעזור לי זה רק ללמוד איתי!" הסביר ראש הישיבה.

בכל שנה לפני הימים הנוראים היה נתקף פחד וחרדה מפני הדין ואמו הייתה רוקחת לו מיני עשבים להקלת המתח. כשאביו, ר' מאיר נפטר, חוו תלמידיו שיעור מוסר חי: את ההודעה המרה קיבל כאשר היה בעיצומה של קריאת התורה בישיבה. הוא מיהר מיד לביה"ח כשהתלמידים שעדיין אינם מבינים מה אירע רצים בעקבותיו. הם מצאו אותו יושב במחלקה מאחורי הווילון הסגור ומשנן לעצמו: **"שבת! שבת קודש!"** בנעימה מיוחדת. עד היום מספרים התלמידים את אשר נחרט בליבם, כיצד במשך כל השבת התאפק רבם שלא להזיל אף לא דמעה אחת, ולא לתת לצערו למצוא פורקן. רק לאחר צאת הכוכבים פרץ בבכייה עזה, מקונן על פטירתו של אביו הגדול.

בשנת ה'תשכ"ה החליט להקים את ישיבת 'ראשית חכמה' לזכר אשת נעוריו. חנוונים ורוכלי השוק דאגו למזון לתלמידים ורעייתו (מרת חנה) בישלה. רבינו דאג במסירות לכל פרט. התלמידים הראשונים זוכרים כיצד היה אפילו מחליף את המגבות בעצמו, ונושא ארגזי מזון לתלמידים. כשמחו בפניו על מעשיו והזכירו לו את מעמדו, חייך והפטיר: **"אינני מחפש כבוד! אני נמצא בתפקיד וצריך לדאוג ללחם ולתורה"**. נשא על כתפיו את העול הרוחני והרבצת התורה, יחד עם העול הכספי במסירות ובאהבה. ניהל מחברות בהן

רשם את הוצאות והכנסות הישיבה ובסמוך לשמו כתב 'התנדבות'. רכש מכספו הפרטי ספרי מוסר כגון: מסילת ישרים וקב הישר עבור תלמידיו. נהג בענווה ובצניעות. דברי המוסר שלו נכנסו ללב. כאשר עבר לפני התיבה בתפילה גרם למתפללים להזיל דמעות. בתחילה היו הלימודים בישיבה מסתיימים בשעה 17:00. במשכנה החדש של הישיבה האריך את זמן הסיום, תוך נטילת רשות מרבו הגאון הגדול רבינו ראש הישיבה ר' עזרא עטייה זצ"ל תחילה הוסיף 'סדר שלישי' מהשעה שש עד השעה שמונה בערב, וכאשר התייסד הדבר המשיך ותיקן את הסדר עד השעה 21:00. **תקדים זה לא היה קל באותם ימי צנע. בכל יום הביא על חשבונו הפרטי שתיה חמה ו-5 ק"ג עוגיות למען יוכלו להגות בתורה כשבטנם אינה מציקה להם.**

ניפוש האמת אצלו היה מעל הכל. באחת השיחות בישיבה, אחד הבחורים ישב מולו ורשם את עיקרי השיחה. הרב בראותו את הלה כותב במקום להקשיב, בענוותנותו לא העלה על דעתו כי מישוהו יכתוב את השיחה, גער בתלמיד ואמר: **"נו"**. אחר מכן התברר כי הבחור כתב את שיחותיו למען יוכל לחזור על דברי הרב ולהתחזק מזה. **למחרת נעמד רבינו בביהמ"ד והתנצל ברבים בפני אותו בחור על חשד השווא.**

תמך בתלמידים רבים בישיבה והכל בסתר ממש, בלי שאיש מהסובבים ידע על כך. היו מקרים בהם הרב קרא לתלמידים מסוימים שהיו במשבר מסוים והרב רצה לעזור להם נפשית וכלכלית. לאחר שהגיעו לחדרו, היה מדבר על לבם, משבח אותם על השגותיהם ומעניק להם כביכול כאות הוקרה פרס כספי גבוה, וזאת מכיסו הפרטי. בכך גם תמך בהם בכבוד, וגם לא בייש את תלמידיו והכל בהצנע לכת.

הגאון ר' מאיר מאזוז בהספדו על הרב המקובל דרזי שמואל זצ"ל לאחר השלושים סיפר כי הגמרא בתענית דף ט' ע"א דורשת על הפסוק **"ואכחיד את שלושת הרועים בירח אחד"**. אחד מהרבנים בא בחלומו והסביר לו את פשר הפסוק: לאחרונה נפטרו שלושת הרועים וסימנך **"תָּשֵׁב אֲנֹשׁ עַד דִּכָּא"** (תהלים צ, ג) - ר"ת הרב דרזי שמואל זצ"ל, הרב כדורי יצחק זצ"ל והרב אטון שבתי זצ"ל. והם אף נפטרו בסדר זה.

הגאון הרב שלום בן-ציון פלמן זצ"ל - נולד ב-כ"ד סיוון ה'תרצ"ד (1934) בתל-אביב. למד בהתחלה בתלמוד תורה יסודי התורה בעיר. כבר בצעירותו נודע בשקידתו המופלאה ובהתמדתו הרבה. בהיותו כבן חמש-עשרה שנים בלבד בהמלצת החזון אי"ש התחיל ללמוד בישיבת פוניבז'. בהוראת הסטייפלר (הגאון ר' יעקב ישראל קניבסקי) התחיל למסור שיעורי הלכה בכולל. בהמשך התמנה לדיין, בבית דינו של מרן הרב ניסים קרליץ. בשנות ה-90 בהמלצת מרן הרב הגאון הרב אלעזר מנחם מן שך נשלח לייסד את קהילת 'נחלת משה' בבני ברק, אותה ניהל ביד רמה עד יומו האחרון.

ייסד בית הוראה בו השיבו מו"צים חשובים מטעמו לשאלות בני הקהילה. העביר שיעורי תורה רבים בפני מאות מבני הקהילה בשבתות ובימות החול. היה אהוב על כולם. עזר בחשאי ובהצנע לכת. נפטר במוצאי שבת קודש, י"ב שבט ה'תשע"ה (2015). חי כ-81 שנים. ציונו בבני-ברק בבית-החיים פוניבז'. בהלווייתו השתתפו מרן גדולי וגאוני הדור, וביניהם: ר' אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל, ויבלחט"א ר' חיים קניבסקי, ר' גרשון אדלשטיין, ר' ברוך דב פוברסקי, ר' ברוך דב דיסקין. בנו, ר' צבי מונה לכהן במקומו ברבנות.

סבא (מצד האב): ר' שלום בן-ציון (רבה של זאגר בליטא ותלמיד של הגאון ר' חיים הלוי סולובייצ'יק מבריסק). **אביו:** ר' שמואל (רב קהילת 'היכל מאיר' בתל אביב). **אימו:** מרת חנה רחל (בת ר' צבי הירש גוטרמן - משגיח ומנהל ישיבת אוהל תורה). **אשתו:** מרת שרא פייגא (בת ר' אברהם יצחק רוטשטיין- נישא בשנת ה'תשי"ח). **ילדיו:** 12 ילדים. ביניהם ר' צבי, ממלא מקומו. **מחתניו:** ר' אברהם יצחק ליפקוביץ' (בן ר' מיכל יהודה ור"מ בישיבת בית מדרש עליון והרב שלמה גרוסברד). **מספריו:** **שלמי תודה** - סדרת ספרים על שבועות, יו"ט ועירוב תבשילין, על חנוכה, פורים, סוכות וחול המועד **שיעורי שלמי תודה** - על ברכות, ימים נוראים, ירידת גשמים והלכות בישול בשבת (ע"י תלמידיו).

לרבינו הייתה הנהגה מעניינת: את חידושיו ותורתו היה כותב באופן קבוע על גבי דפי הזמנות, שבאמצעותן הוזמן לשמחות. במשך השנים התמלא ארון שלם באלפי הזמנות, שהיו מלאות בגבן מזן אל זן בחידושי תורה מאירים ומערכות הלכה מפיקות נוגה. חלקם ראו אור עולם בסדרת הספרים הנודעים 'שלמי תודה'. אף ילדיו מעולם לא הבינו, מדוע רבינו כותב דווקא על דפי ההזמנות ושיערו, שמא מדובר בחסכון נייר, או מחשש צורך גניזה, והדבר נותר אצלם בגדר תעלומה.

בימי השבעה לאחר הסתלקותו התגלתה הסיבה לכך מפי בנו הגאון ר' שלום, ששמע זאת מפי אחד מידידי אביו, שפתר את התעלומה: היה זה כאשר הוא הציע לרבינו, כי מוכן הוא לקנות בעבורו מחברות גדולות ומסודרות, שבהן יוכל לכתוב את חידושי התורה שלו, באופן נאה ומרחיב את הדעת. רבי בן ציון דחה את ההצעה, והסביר באופן הבא: "יש לי סיבה מיוחדת, שאני עושה כן", הסביר, **"במכוון אני כותב על דפים אלו**. אנשים הרי טורחים ושולחים לי הזמנות, אך מה אעשה ולצערי אין עתותי בידי להשתתף בשמחות של כולם. אני מוכרח ללמוד, ואין לי זמן פנוי להגיע לכל שמחה, שאני מוזמן אליה, ואף לא להשיב איגרת 'מזל טוב' לכל שולח.

לכל הפחות אני מקדיש את זכות לימוד התורה והחידושים, שאני כותב על גבי ההזמנה ששלחו, להצלחת בני הזוג ובעלי השמחה! בכך אני משיב מעט 'הכרת הטוב' על ההתחשבות שלהם להזמין אותי לשמחה..." (אוצרותיהם אמלא)

בשנים קדמוניות היה מנהגו של רבינו בפורים לקיים את ההלכה של 'חייב איניש לבסומי' כפשוטה. מיד אחרי מנחה גדולה התחיל בשמחת פורים לשתות יין יותר מהרגלו, והשמחה רבתה עד מאוד - עד דלא יתברך ואהבתו, הרי כאשר נכנס יין יצא סוד, ואלו שכל מהותם הוא בבחינת סוד, שחיים בעולם פנימי שכולו עבודת ה' על ספר 'נפש החיים' שער ד' ועל קטעים שלמים מספר 'ראשית חכמה' ועוד, הרבה ספרי יראה היו שגורים על לשונו מילה במילה, והיו תלמידיו שומעי שיעוריו עולים לביתו לראות את הפלא הנשגב הזה, כמה פנימיות של יראה ואהבה טמונים בתוך האדם הגדול הזה.

לאחר מכן היה נוסע עם המשפחה לבית הוריו בתל אביב, ושם היו הגרבי"צ ובן דודו הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל מתפלפלים בעת משתה היין בדברי תורה ואגדה, וכל אחד מוסיף ידיעות מכל חלקי התורה כולה, וכולם יושבים ונהנים מהמחזה הזה, והשתייה כדת - הבין מה קרה, מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר, אבל כך היא המציאות. דינא ד'עד דלא ידע' התקיים בדרכים אחרות, ולמעשה הגרבי"צ כמעט ולא נגע ביין במשך הפורים.

לאחר פטירתו התגלה הסוד. הרבנית פלשניצקי, אחותו של הגרבי"צ, סיפרה ששנה אחת לאחר פורים חשש, שמא בשעה שהיה מבוסס בפורים אמר איזה משפט, שמישהו היה יכול להיפגע מכך. מיד כשהתעורר החשד בליבו, רץ לביתו של אותו אדם וביקש ממנו מחילה, שח"ו לא התכוון בשום צורה לפגוע או לצער במשפט הזה. אותו אדם מחל בלב שלם ולא הקפיד על כך מאומה, אבל הגרבי"צ אמר: אם היין יכול לגרום לחשש של פגיעה באיזה אדם, הכל לא שווה מאומה, ומאותו רגע החליט, שמכאן ולהבא יותר אינו משתכר בפורים. אי אפשר לקיים את מצוות עד דלא ידע ביין, כאשר יש חשש שזה יביא לאיזה אדם בעולם צער, וכך עשה עד סוף ימיו. (שלמים מציון)

הצדיק הרב חיים כפוס' זצ"ל- נולד בשנת ה'ש (1540) באלג'יר. משפחתו גורשה מפורטוגל בשנת ה'קנ"א (1391). הכריחו את המגורשים האלו ללבוש גלימה שמסתיימת בכובע מחודד שנקרא '**כפוסון**', מכאן שם המשפחה כפוס'. לימים עבר עם משפחתו למצרים. למד קבלה עם המקובל האלוקי רבינו האריז"ל זיע"א. שימש כדיין עם הגה"ק רבי בצלאל אשכנזי (בעל ה'שיטה מקובצת'). היגר לאלכסנדריה שבמצרים, ששימשה באותם ימים כמרכז החיים הכלכליים של מצרים. לאחר מכן עבר מאלכסנדריה לעיר דמיאט שבמצרים. רבינו תיאר בחיבוריו את חוסר שלוותו במצבו שנאלץ לגלות ממקום למקום. שימש כראש ישיבה במצרים וכראב"ד. כונה בשם 'סבא דמשפטים'.

נודע כבר פלוגתא של החכם הגה"ק יעקב קאסטרו הרב של מצרים. התואר 'בעל הנס' נלווה לשמו לאחר שבזקנותו התעוורר ואנשים ריננו עליו כי לקח שוחד ולכן התקיים בו הפסוק שכתוב בתורה: "כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֶה עֵינֵי חֲכָמִים" (דברים ט"ז, י"ט). רבינו ביקש מהגבאי לכנס את כל היהודים בבית-הכנסת בשבת. רבינו עמד ליד הדוכן שבו היה מונח ספר התורה וביקש מאת בורא עולם שיפקח את עיניו אם הוא לא לקח שוחד ואכן נפקחו עיניו. לאחר הנס הגדול שאירע לו, הקדיש את מרבית זמנו לכתיבת ספרו על התורה 'באור החיים', רמז על הנס הגדול שבו מאור עיניו חזר אליו. רבינו רצה לעלות לארץ הקודש אבל לא עלה בידו. נפטר בי"ב שבט ה'שצ"א (1630). חי כ-90 שנה. ציונו בבית-העלמין העתיק במצרים.

בית-כנסת בקהיר נקרא על שמו. מסורת בידי יהודי מצרים שרבינו התפלל באותו בית-כנסת. גם בארץ יש מספר בתי כנסת שקרואים על שמו. מקום ציון קבורתו נחשב למקום מקודש ליהודי מצרים. כל מי שחפץ וזקוק לישועה, לפני שעולים לקבר, חולץ את הנעליים וזוחל עד הקבר עם הידיים ועל הברכיים. רבים מתפללים בימנו על קברו של רבינו וזוכים לראות ניסים ונפלאות.

מרבותיו: הגאון ר' יצחק בירב, המקובל האלוקי ר' יצחק לוריא אשכנזי (רבינו האריז"ל זיע"א. רבו בקבלה). **מספריו:** **באור החיים**- דרושים וביאורים על התורה **ספרי חיים**- קובץ דרשות ופירושים למדרשי הלכה מכילתא, ספרא וסיפרי ומעט סימנים מחידושיו על התלמוד.

להן סיפור מופלא שהתרחש עם בעל המעשה שביקש להגיע לקברי צדיקים במצרים: לאחר מלחמת יום הכיפורים טסתי בטיסה הראשונה שיצאה למצרים. התרגשתי מאוד. זה מכבר גמלה בליבי ההחלטה כי בבוא היום אסע להשתטח על הציון של רבי יעקב אביחצירא זיע"א. לאחר נסיעה של כארבע שעות מקהיר לדמנהור הגעתי לאוהל הקדוש. התרגשתי היתה גדולה. נכנסתי בדחילו ורחימו וגיליתי ארבעה קברים. לצידו של הרב אביחצירא קבורים שלושה אנשים נוספים, שהוא סיכם איתם שיערכו לו טהרה ומיד יסתלקו מהעולם. טיסתי חזרה נועדה לאותו ערב. סיימתי להתפלל תפילת מנחה וספר רביעי שבתהילים ושאלתי את המקומיים: "האם יש עוד קבר יהודי במצרים?". ישיש ערל אמר לי שבקהיר שוכן הציון של רבי חיים כפוס', רבי חיים בעל הנס', כפי שמכנים את תלמידו הגדול של רבינו האריז"ל בגלל הנס שאירע לו: כאשר חשך מאור עיניו ל"ע, יצאו עליו רינונים כי נטל שוחד כפי שהכתוב אומר "כי השוחד יעוור". רבינו הלך לארון הקודש ונשא תפילה: "אם נטלתי שוחד, שאשאר עיוור לכל ימי חיי, אם לא, שאשוב לראות כאחד האדם". בו במקום חזר מאור עיניו.

חזרתי למונית וביקשתי מהנהג לנסוע אל 'קברה אל יהוד בקיירו'. נסענו ארבע שעות. בינתיים היום החשיך והגענו בעלטה כבידה לקהיר. הנהג הוביל אותי לבית הקברות ואמר: "זה המקום". ירדתי מהמונית וראיתי בית עלמין. הדלקתי נר כדי לראות טוב. התבוננתי ימין ושמאל וראיתי סמל מגן דוד על הקברים. ידעתי שאני נמצא בבית קברות יהודי. אבל היכן הציון של רבינו? ראיתי מעין בית. תיארתי לעצמי כי זה המבנה שנבנה על גבי הציון של הצדיק. כשהתקרבתי לשם, ראיתי כי הבית פרוץ לארבע רוחות השמיים ואין בו דלת. התכוונתי להיכנס ואז הרגשתי כמין יד נעלמה תופסת ומושכת אותי אחורה בכוח. הסתובבתי בבהלה לאחורי ולא ראיתי שום אדם. בשרי נעשה חידודין חידודין וכל גופי צמרמורת. שעת לילה בתוך בית קברות חשוך ואפל. מי משך אותי ולא נתן לי להיכנס?

הצצתי בזהירות פנימה וראיתי בור עמוק בגובה עשרות מטרים שמספק מים לכל הכפר והאזור. כפסע הפריד ביני לבין טביעה במצולות של הבור העמוק. כשקלטתי את עוצמת הנס עיניי זלגו דמעות. יכולתי להיבלע בבור, ולא היה נודע כי אני כאן. אמרתי: "רבי חיים כפוס', אני מאמין שצדיקים במיתתם קרויים חיים. עשיתי השתדלות רבה לבוא לכאן. אם תרצה שאבוא עד קברך, עשה איתי נס". מרחוק ראיתי אורות מרצדים. ג'יפ צבאי מצרי היה מולי. נהג הג'יפ שאל את נהג המונית שלי: "מה אתה עושה בבית-עלמין יהודי?". הוא ענה כי הביא איתו "שייח' ישראלי" שמחפש מקום קדוש. החיילים רמזו לנו שניסע אחריהם. חששתי מפני הבאות ונשאתי תפילה לבורא עולם. הם הורו לי להיכנס למונית שאיתה באתי והמונית התחילה לנסוע אחרי הג'יפ שלהם. לאחר נסיעה של כשמונה דקות הם עצרו בתוך חצר מגורים. החיילים הצביעו על קבר בתוך חצר בית והודיעו: "כאן הציון של הצדיק". התכופתי אל המצבה של רבינו ואמרתי פרק תהילים בצעקות רמות. מאות מבני השכונה יצאו ונאספו לראות את השייח' הישראלי נושא תפילה על ציון הצדיק בחצר הבית. מספר דקות לאחר מכן הוריתי לנהג לדהור לכיוון שדה התעופה.

הגאון הרב דוד מלול זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ד (1924) באייט עטאב שבמרקו. בכור להוריו מבין שבעה ילדים. בילדותו למד במשך שנים רבות אצל אביו. כשבגר למד בישיבה במרקש ובהמשך בישיבה במקנס. לאחר נישואיו בשנת ה'תש"ג (1943) גר בדמנאת. לאחר תקופה קצרה הוזמן לשמש כרב הקהילה בעיר כְּנִיפֶּרָה. באותה שנה היתה בצורת קשה ורבינו לא נתן לעצמו מנוח עד שכל העניים שבעיר השביעו את רעבונם. ביתו היה פתוח לרווחה וכן דאג והשתדל עבורם אצל עשירי העיר. בתקופה זו עסק במסחר עורות מעובדים. בשנת ה'תש"י (1950) התחיל לשמש כרב בת"ת בדבדו, שם שימש גם כשוחט ובודק. לאחר תקופה עבר לשמש כמחנך, שוחט ובודק בעיר תַּאֲלִסְיִנָּה. כשהגיע לשם, גילה שעליו ללמד כמאה ילדים. היה עליו לחנך אותם וגם לשחוט עופות. מכיוון שמדובר בקהילה גדולה, הוא נפל למשכב. כשאביו שמע זאת, הוא הגיע לסייע לו במשך תקופה עד שועד הקהל הסכימו להביא מלמדים ושוחטים. משם עבר לשמש כרב הכפר בזו.

לאחר כחודשיים, עבר לשמש כשוחט ובודק בקזבלנקה למשך כשנתיים. בשנת ה'תשי"ד (1954) עלה לארץ והשתכן במעברת הר-טוב שבבית-שמש. במעברה שימש כרב וכפוסק במשך שלוש שנים. ביתו היה פתוח לכל שאלה ובעיה. בשנת ה'תשי"ח (1958) התחיל לשמש כרב הישוב ירוחם עד לפטירתו. חידש את מערך הכשרות בעיר. הקים מוסדות חינוך לתלמידים. יצא לשליחות גיוס כספים בחו"ל מספר פעמים עבור מכון הוצאת הספרים 'מכון הכתב'. בעל חסד מופלג, פיזר נתן לאביונים. מיעט להשתתף בטקסים ובאירועים פומביים. ענוותן מופלא. נפטר ב-י"ב שבט ה'תשע"א (2011). חי כ-87 שנים. ציונו בנתיבות לצד אביו.

אביו: ר' יוסף (מלומד בניסים. תלמיד הגאון ר' דוד סוויסה ממראקש. הוסמך לשחיטה ע"י ה'בבא סאלי'. למד בחברותא עם המקובל ר' אהרון הכהן אזוג). **אימו:** מרת גידא (בת ר' מימון מלכה). **אישתו:** מרת חסיה (בת ר' מאיר קדוש. נישא בשנת ה'תש"ג-1943). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' יוסף (רבו המובהק), ר' דוד סוויסה, ר' יעקב דהאן, ר' רפאל ברוך טולדנו. **חברותא:** הגאון ר' רפאל ברדוגו (דיין בדבדו). **מספריו:** **יד יהודה**- דרשות על התורה על דרך הפרד"ס **ילשון חכמים מתוק לנפש ומרפא לעצם**- על התורה **יד יוסף**- דרשות על פרשיות השבוע ומוסר **בית דוד ושלמה**- על התורה **ידיד דוד**- דרשות **ויצבור יוסף** **ימכתם לדוד**- הלכות, מנהגים ופרשיות השבוע **יוסף עוד דוד יושנים לדוד**.

להלן סיפורים שמעובדים מתוך 'בנתיבות ירוחם'. ניתן ללמוד מהם מעט מהנהגות רבינו: פעם אחת רבינו נכנס למשרד של ראש ישיבת סלבודקא בבני ברק והודיע לו שהוא מעונין לתרום סכום שנחשב אגדי באותם ימים. היה לרבינו תנאי אחד - **להקנות לו קניין עולמי בחלק מהבניין כדי לזכות אותו בהחזקת לימוד התורה אשר ילמדו שם כל השנים עד ביאת גואל צדק**. עד היום תלוי בישיבה שלט שמעיד על המכירה. **השלט נתלה בפנים החדר ולא מחוצה לו בגלל רצונו להצניע את התרומה. הסיוע לישיבה לא תם בזאת. במשך השנים שלאחר מכן רבינו היה שולח תרומות של אלפי שקלים.**

בכל דיבורו, מעשיו והילוכו היה ניכר שהוא עבד ה'. מנהגיו היו מיוסדים על אדני היראה ודקדוק ההלכה עד הפרט האחרון. היתה לו הנהגה קבועה שהיה משכים בכל לילה לאמירת תיקון-חצות. פעם אחת בערוב ימיו, לאחר שהשתתף בחתונת נכדו בבני ברק, התעכב יותר מהרגלו בשמחה, אבל למרות זאת התכונן לשוב לביתו באותו לילה. בנו ר' עמרם הי"ו הפציר בו שישאר ללון בביתו בבני ברק ולמחרת ישוב לירוחם בכוחות מחודשים. רבינו נענה לעומתו: "וכי הלילה קל בעיניך? יש לי סדר לימוד מיוחד בלילה לעבודת הבורא. אם אשאר בביתך, יקשה עלי לקיימו".

מ'מכון הכתב' אשר דאג להוצאת והדפסת ספרי קודש, היה אצל רבינו עניין של ממש. מסיבה זו, הוא יצא לשליחות גיוס כספים בחו"ל מספר פעמים עבור 'מכון הכתב'. הוא נמנע בכל תוקף מלקבל תגמול כלשהו עבור שליחותו, מלבד דמי נסיעה שהסתכמו בסכומים מועטים יחסית לתרומות המכובדות שהצליח בס"ד לגייס.

בעת שליחותו העדיף להתאכסן רק אצל בעלי תורה ולא בבתי מלון. לא הכניס לפיו שום מאכל והיה צם עד אשר הגיע להיכלם של אדמו"רים, אצלם אכל מעט לשבוע נפשו. גדולי הדור נפעמו מהצניעות והפשטות שלו. כשהיה נפגש עם הנדיבים, דיבר איתם רק בדברי תורה. אע"פ שחלקם לא הבינו דבריו, היה ממשיך בשלו ואומר שטוב שישמעו קצת דברי תורה.

מנהג חסידים להקפיד שלא להוריד ידיהם מתחת לקו הטבור. כבר העידו חז"ל שידיים עסקניות הן. על כן, כאשר הידיים פנויות ממשא וכו' מקפידים על הנהגה זו. כך רבינו נהג ויודעי דבר העידו שמעולם לא ראו את ידיו יורדות מתחת לטבור. אף לעת זקנותו כשנחלש ביותר, שמר על הנהגה זו.

היה לרבינו מנהג מיוחד. כל תרומה שתרום רשם בפנקסו. איש בעולם לא הורשה להביט בפנקסו. רק לאחר פטירתו התגלו הסכומים האדירים שהיוו יחד היקף מדהים של נתינה. סכומים שלא מביישים קופת צדקה עירונית. בענוותו המיוחדת ציווה שלאחר פטירתו יטמנו איתו את כל הרשימות. עם הקבלות האלה תכנן להתייצב לפני בית דין של מעלה ולענות על השאלה: "נשאת ונתת באמונה?". אכן משאו ובעיקר מתנו, היו ללא כל צל של ספק באמונה שלימה, ברורה ועמוקה. חז"ל אמרו: "הרוצה להחכים- ידרים". והוא אכן החכים בכל מידה נכונה ושלח ידו בכל עסקה רוחנית שעמדה לו לנצח נצחים.

רבי מרדכי מלעכאוויטש זצ"ל: נולד בשנת ה'תק"ב (1742). נקרא ע"ש רבי מרדכי יפה (בעל הלבושים). בימי נערותו נתייתם מאביו, ויחמלו עליו בני העיר, ושכרו לו מלמד שילמוד עמו, אבל הוא מיאן ללמוד, ויצא אל היער אשר היה סמוך לעיר, ושהה שם שעות ארוכות בהתבודדות בינו ובין קונו, **אבל נפלאות יסופרו - שבהיותו בן י"ב שנה דרש בבית הכנסת הגדול שבווילנה פלפול נפלא, שהפליא כל שומעיו.**

ר' יצחק לוי מבארדיטשוב אמר עליו, **כי בזכותו עומד שליש עולם** אולם ר' מרדכי חיפש ברב, שינקר את גידיו ולא יחסוך ממנו את שבט המוסר ולכן פנה אל ר' שלמה מקארלין. לאחר פטירת רבו, ר' שלמה, התיישב בליטא בעיר לעכאוויטש והתחיל לנהוג עדת ישראל, והעמיד תלמידים רבים, שנודעו ביראתם ובצדקתם הגדולה, והוא אשר הפיץ ופרסם את תורת החסידות בליטא. כל מי שהיה שומע את תפילתו היה נמש לבו כמים ומתעורר לתשובה שלמה, **קולו היה צרוד כל היום, כי ניחר גרונו בעת התפלה, ובעת התפילה היו ניתזות על הקיר שממולו טיפות דם מגרונו, מאחר והתאמץ לצעוק.**

שלושה דברים העיד על עצמו שיש בהם כדי ללמוד מדרגתו הגבוהה באמונה (בבורא: א) **מיום עמדו על דעתו, לא יצא מפתח ביתו עבור כסף כי האמין שפרנסתו תגיע לביתו. ב) לא דאג ליום מחר, ואף לא משעה על חברתה. ג) מימיו לא חסר לו מאומה.** ענוותן מופלג. בעל מעשה חסד מופלאים. נפטר בי"ג שבט ה'תק"ע (1810). חי כ-68 שנים.

אביו: ר' נח (פרנס העיר נעשוויז). **אמו:** מרת אדל. **בנו:** ר' נח. **מרביתיו:** הגאונים הצדיקים האדמו"רים ר' לוי יצחק מבארדיטשוב, ר' שלמה מקארלין. **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' משה פלייר מקאברין.

כשהיה בעיר למברג, אמר: "נודע לי, שיש ציפור המזמרת ומשוררת להשי"ת בהתלהבות כה רבה, עד שגופה מתפקע ומתה, אני מתפלל להקב"ה ונשאר בריא ושלם. אם כן, מה ערך יש לתפילה שכזו?", למחרת קידש וטיהר את עצמו, וערך את תפילתו בכוחות על אנושיים **עד שמרוב התלהבות נסדקה הריאה שלו, והיה בסכנה גדולה, והרופאים מלמברג אמרו נואש.** מיד טען הרבי לפני השי"ת: "וכי רצוני היה שאתפלל רק תפילה אחת כזו, ודי? אני רוצה להתפלל עוד", ועזרו השי"ת וחזר לאיתנו.

לימים נזדמן עוד פעם ללמברג, והיו אצלו המון חסידים. אותו רופא שייאשו אז עבר בסמיכות מקום וראה אנשים רצים. שאל אותם: "לאן אתם רצים?", ואמרו לו: "הצדיק מלעכאוויטש הגיע לכאן ואנו חפצים להימצא בקרבתו". תמה הרופא ואמר: "העוד הוא חי? נשבע אני שהוא חי בלי ריאה". (ספרן של צדיקים).

שנא מאד את הפרסום והרעש ועשה כל דבר בהצנע לבל יודע מזה שום איש, והיה רגיל לומר **פרסום** הם המלים **פז"ר ס"ם**, הגורל של הס"ם, אמר עליו תלמידו הרה"ק האדמו"ר ר' משה פלייר מקאברין זיע"א: שהוא בקי נפלא בכל חלקי התורה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, ספרא, בספרי פוסקים ראשונים ואחרונים וכל כתבי האריז"ל, וביקש מהשי"ת שלא יתוודע הדבר, ורצון יראיו יעשה, עד שנחשב בעיני מתנגדיו לעם הארץ, ואמר, שפלא גדול הוא הדבר, שהמתנגדים דיברו עליו שהוא עם הארץ, ושכחו את דרשתו שדרש בוויילנא בהיותו בן י"ב שנה, ובוודאי זה היא כוח תפילתו. עוד הוסיף תלמידו ואמר: **"ראוי היה לבוא משיח בימיו, אך נתעכב בגלל הדור שלא היה ראוי".**

אחד מחסידי הצדיק היה סוחר פרוות בשם יענקל', וציווה אותו ר' מרדכי בשלושה דברים: א) ללמוד כל יום עשרה פרקי תהילים. ב) לבדוק ציציותיו מפעם לפעם. ג) לחזור על 'אני מאמין'. בתחילה שמר והקפיד על הוראות אלו, אבל במשך הזמן התרפה מלקיים את דברי הצדיק במלואם. לימים נסע לצורך מסחר וצרור כסף גדול בידיו, כשהגיע ליער גדול שהיה בדרכו שמע קול: **"חזור בך"**. והיה דומה עליו כקולו של הצדיק. הלה חשב, שזה דמיון ולא שת לבו לכך. אבל כשהמשיך להיכנס לתוך היער שוב הרעים עליו הקול: **"חזור בך"** והקול קולו של הצדיק. ובכל זאת הוא המשיך בדרכו, מאחר שעדיין סבר, כי נשמע הקול בכוח הדמיון.

בתוך היער התנפלו עליו שודדים, שדדו את כל כספו, ואותו קשרו לאחד העצים. כשעמד קשור מבלי יכולת לזוז, נראה אליו פתאום הצדיק ואמר לו: "אמרת ליך, שלא תיסע!". שחרר אותו מכבליו ואמר לו: **"סע לעיר פלונית, ששם חונה גדוד חיילים, וגם ראש השודדים הוא חייל בגדוד זה, ויכירו על ידי צלקת שיש לו במצחו"**. הלה נסע כמצוות הצדיק למקום, שאמר לו, וסיפר לקצין מפקד הגדוד, את כל אשר קרהו. ופקד הקצין שכל הגדוד יעמוד בשורה, ושהוא יזהה את החייל- השודד. והוא עבד על פניהם ולא מצא חייל עם צלקת במצחו. ואמר לו הקצין: "עבור ביניהם ונסה בשנית". והרגיש בחייל אחד, שכובעו שמוט לו על פניו, והרים את כובעו של החייל, ונראתה הצלקת במצחו. הלה נמסר לקצין, נחקר, הודה במעשיו, החזיר את הכסף, ונענש כראוי.

בשעה שהרה"ק רבי אברהם מקאליסק זיע"א נסתלק לעולמו בטבריה, נפלה וכבתה המנורה במעונו של הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש זיע"א, מיד קרא: "וי, כבה נר המערבי", אח"כ הגיעה לידו אגרת, ששלח אליו ר' אברהם לפני הסתלקותו וכתוב בה כך: **"מחר תהיה עמי במחיצתי"**, וכך הוה, שתוך ימים ספורים נתבקש הרה"ק מלעכאוויטש לשיבה של מעלה.

אמר רבי מרדכי מלעכאוויטש: **"אולי לא יוליכו אותי אחד פטירתי דרך הגיהנם, אבל אם יוליכו אותי, לא אשאיר שם נשמה אחת, מפני שאיזה גן עדן יהיה לי כשאדע שנשארו נשמות של ישראל בגיהנם"**. (שם אהרן)

רבי מרדכי מלעכאוויטש אמר פעם: אם יהודי יהיה ח"ו בעת צרה יכול לבקש מהשי"ת שיישוע בזכות מרדכי בן אדל, רק יבקש מתוך שמחה ולא מתוך מרה שחורה. (אוצר ישראל)

רבי יצחק אביחצירא זצ"ל: נולד בבבוב דניב במחוז תפיללת שבמרוקו בשנת ה'תקכ"ר (1860). נודע משחר ילדותו כעילוי ובעל כשרון רב. נודע גם כבעל מופת ובמעשי ניסים, והעריצו היהודים והגוים כאחד. פעל רבות למען יהודי מרוקו ובמיוחד למען ישיבתו של אביו. נדד רבות ממקום למקום כדרכו בקודש לצורך גיוס כספים. **גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים.**

העיד עליו אביו הקדוש, כי התעברה ברבינו (בנו) **ניצוץ מנשמת המקובל הצדיק רבינו יצחק לוריא אשכנזי (האריז"ל)**. לא לחינם כאשר גדל רבינו, נמשכה נפשו ללימוד הנסתר, **ועוד בצעירותו גילה בקיאות גדולה בתורת הקבלה וב'עץ החיים' ובשמות השערים של רבינו האריז"ל**. הרבה בסיגופים ותעניות. נהג להסתגר בחדרו בעליית הגג ולהגות בתורה ויראת שמים מתוך הסתפקות במועט.

נרצח ע"י מוסלמי ב-י"ד שבט ה'תרע"ב (1912) בהיותו בן חמישים ושתיים שנים! ציונו על יד כפר תולאל. יום פטירתו, הוא יום עליה המוני. רבים עולים לציונו וזוכים לראות ישועות. לא רק יהודים, אלא אף גויים מעריכים את גדולת קדושתו, הם מאמינים, כי הוא איש צדיק בעל מופתים, ואף מינו שומר קבוע שניצב בסמוך לציונו.

אביו: הצדיק ר' יעקב זצ"ל. מספריו: יתולדות יצחק.

אירע פעם בעת ברכת הלבנה, עת יצאו הכל לחפשה ולבקשה בשמיים, והיא נעלמה, כי הייתה מכוסה בעננים. למרבה הפלא ציווה רבי יעקב (אביו הקדוש) על רבינו, שהיה אז רק כבן שמונה שנים בלבד **להורות ללבנה שתגלה**. הפנה הילד הרך מבט תמים כלפי שמיא וציווה על הלבנה להתגלות.

בתוך רגעים ספורים בלבד התגלתה הלבנה במלוא הדרה לתדהמת כל הנוכחים, אשר ברכו על הלבנה ברוב שמחה והתרגשות. "אם כך הוא בגיל צעיר, הרי נועד הוא לגדולות", עבר הרחש בקהל הנוכחים העומדים ומשתאים מול הילד הרך בשנים המחולל ניסים. וציפו כולם לראותו בגדולתו בבוא היום.

המנהג במשפחת אביחצירא, היה שבכל לילה מלילות חג הסוכות, היו נערכות סעודות גדולות לכבוד האושפיזין. אצל רבינו הייתה הסעודה הגדולה ביותר זו שנערכה בליל יום טוב שני של סוכות, באושפיזא דיצחק. באחת הסעודות, לאחר שהזמין רבינו את האושפיזין ונטל ידיו לסעודה, אחז את הפת בשתי ידיו, אך לא בירך עליה ולא בצעה.

הדבר נמשך דקות ארוכות, כשבת שחוק מרחפת על שפתינו. הנוכחים עקבו אחריו בהשתאות, חלקם ניסו לחפש את מקור הסיבה לחיוך הצדיק בין נטילת ידיו לבציעת פתו, שכן ברור היה שאכן מתרחש ברגעים אלו ממש משהו, המונע מהצדיק לבצוע מהלכם.

רק לאחר דקות ארוכות הצדיק בצע והחל בסעודה. במהלך הסעודה העז מאן דהו לשאול את רבינו על מה שקרה. נענה רבי יצחק ואמר: "ומה אעשה וראיתי את שבעת האושפיזין הבאים לבקרנו בסוכה, ועל פניהם ארשת שמחה גלויה. לא יכולתי שלא לחייך עמם... ורק כאשר הפסיקו לחייך, יכולתי לבצוע את הפת".

רבינו היה מרבה בשתיית "מאחיה" (המשקה הידוע בשם ערק) עוד בצעירותו. אך היו מבני המשפחה, שדאגו משתייתו של הנער הרך, שכן הצדיק התנזר מכל תענוגות העולם הזה והבליו

פרט לשתיית משקה זה. והיו חוששים לשלמו ובראותו. יש לציין, כי שתיית המשקה לא השפיעה עליו כלל. אך מה יעשו, והנער אינו חדל משתייתו? **החליטו, כי יסירו את הסולם המביא אל עליית הגג, וכך תימנע אפשרות להעלות אל חדרו את ה'מאחיה'.**

אישה אחת הייתה גרה בשכנותם של משפחת אביחצירא. היא הייתה מייצרת את ה'מאחיה', ושם טוב יצא לפניה. ביום מן הימים החל נפגם טעמו של המאחיה ללא כל סיבה ואנשים חדלו לרכוש את המשקה. בראותה כן, **קיבלה על עצמה האישה לנדב כד משקה לרבי יצחק אבוחצירא, שהיה ידוע בשתיית המשקה.**

אך מה תעשה, ואין גישה לעלית הגג? חשבה ומצאה פיתרון, היא העבירה לו דרך חלונה, שהיה סמוך לחלוננו כד מלא ב'מאחיה'. אמר לה הצדיק: "אם תרצי, שישבו טעמו הטוב של המאחיה, שלחי לי כל יום כד". וכך מדי יום ביומו היה משאיר את הכד הריק של היום הקודם, והיה נוטל כד חדש, שבו המשקה המבוקש. ואכן טעמו של המאחיה חזר כתיקונו, וגם משאלתו של הצדיק, לשתות כל יום 'מאחיה' ולייחד תיקונים התמלאה. **רק לאחר זמן התגלה הדבר לבני המשפחה הנדהמים, ומכאן הבינו, כי יד ה' בדבר ולא מנעוהו עוד מכך.**

(יש לבאר את מנהגו של רבינו בשתיית הערק, שכן מאחר שהתנזר מתענוגות העולם הזה והרבה בסיגופים ותעניות - אם כן, מה יש בשתיית הערק? וכן מצאנו אצל גדולי משפחת אביחצירא, כי הרבו בשתיית המאחיה. על כך הסביר המקובל המלוב"ן הצדיק רבינו ישראל (הידוע בכינוי ה'בבא סאלי' צוק"ל) כי "ערק" ראשי תיבות- **ק'בל ר'ינת ע'מך**, ועל ידי שתייתו מיחדים ייחודים גדולים וקדושים ומחברים את השכינה הקדושה עם הקב"ה, ולכן הם הרבו בכך.

רבינו הגיע באחת מנסיעותיו הרבות לדניב. מטרתו הייתה להתרים את אנשי המקום לטובת הישיבה. כשיצא מהעיר אירע מקרה מוזר שהפתיע את התושבים. בדרך כלל הרב לא יוצא למסעות בימי שישי. והנה, פונה אליהם ר' יצחק ואמר שהוא רוצה להגיע למקום בשם בראקה (הסמוכה לתולאל), תמהו הנוכחים: "מדוע רוצה כבוד הרב להגיע למקום שהוא ידוע כמקום זר ליהודים ורבות בו הסכנות, ובוודאי שלא ימצא שם יהודי אחד?". למרות שאלותיהם לא השיב להם דבר, ועמד על שלו.

יצא ר' יצחק עם שיירה שעברה דרך המקום. אחרי נסיעה ממושכת נפרד מאליהם ויצא לדרכו. לא עבר זמן רב ובדרכו פגע בו מוסלמי אכזרי וצעק לעברו שהוא יהרוג אותו! רבינו לא נבהל ממנו ושם ביטחונו בה', "אתה יודע, קח את הפרדות ואת הכסף ואל תהרוג אותי" אמר. אבל המוסלמי שהיה צמא לדם יהודי לא התרצה בכך, הוא הוציא חרב ושלף אותו לעברו של הרב ואמר: "אפילו אם תיתן לי כל הון שבעולם אני אהרוג אותך", ביקש הרב מהמוסלמי שיאפשר לקרוא קריאת שמע קודם שיעשה את מעשהו, קרא הרב קריאת שמע ובסיומה רצח המוסלמי את רבינו שנהרג על קידוש ה' ונשמתו הטהורה עלתה לשמי מרום. אחרי מותו היה מובן לכל, מדוע רבינו ביקש להגיע לעיר בראקה. יהודי תולאל קברו אותו בבית החיים בעיר.

פעם אחת נסע רבינו עם שמשו לעיירות במחוז מראכש, לצורך גיוס כספים להחזקת לומדי התורה. כשהגיע לאחד הכפרים שבו היה גר גביר שהיה רגיל לקבל את פני הרב משום מה הפעם, הגביר, לא יצא להקביל את פני הרב. אחדים מבני העיר יצאו לקבל את פני הרב אך הגביר בלט בהעדרו.

כיוון שהרב לא ראה את הגביר, החליט ללכת לביתו ולברר את פשר סיבת אי בואו שמא קרה לו דבר מה. הרב הגיע לביתו ונכנס פנימה עם הקהל שהקביל את פניו. נכנסו לביתו ומצאו את בעל הבית כשהוא מתחבא באחד מחדרי הבית. שאל הרב את בעל הבית: "מה קרה?". העשיר ענה: "הערבי השליט של הכפר הטיל עלי לתת לו ממון בסכום עצום ואין לי מאין לתת לו את הכסף הנדרש", והוסיף, "על אף היותי אדם עשיר, אני לא יכול לגייס את כל הסכום הנדרש על ידי. אני יודע שהלילה הוא יהרוג אותי אם אני לא אכין לו את כל סכום הכסף".

שאל רבינו בתמיהה: "וכי החדר יציל אותך? הרי אם ירצה להרוג אותך הוא יעשה זאת גם בחדר. אם כן, מדוע אתה מתחבא? צא מהחדר". העשיר שהאמין ברב בכל כוחו יצא מהחדר. אמר הרב לבעל הבית: "מרגע זה התנהג כדרךך ועשה כל מה שאתה רגיל לעשות. אל תדאג כלל ויהיה בסדר". "מה יהיה בסדר?" שאל. אמר לו: "אני אומר לך שיהיה בסדר". חלפו דקות מספר ולבית העשיר הגיעו בני העיירה עם מאכלים ומשקים בידיהם כדי להיות במחיצת הרב ולשמוח עימו.

לאחר תפילת מנחה שאל הרב: "האם יש לכם תוקע טוב בעיירה?". ענה אחד מהאנשים שנכח במקום: "אני תוקע טוב". אמר לו: "אם כן, לך והבא שופר לכאן". חלפו דקות והלה הביא שופר. כשראה אותו הרב, אמר לו: "עמוד ליד". בא ועמד לידו. אמר הרב: "כשאני אומר לך לתקוע- תקע". אמר הרב לתוקע: "תקע". החל התוקע לתקוע אך הוא לא הצליח להשמיע אפילו קול אחד. בראות הרב כי התוקע אינו מצליח לתקוע, אמר בתמיהה: "לגוי הזה יש כל כך הרבה חיים ארוכים?". פנה לתוקע ואמר: "תן לי את השופר". נתן התוקע לרב את השופר, תקע הרב ואמר לנוכחים בסיום התקיעה: "הכל בסדר, גמרנו, המשיכו בשמחה שלכם".

בסביבות השעה 21:00 כאשר הרב עדיין שהה בבית, בא ערבי שהיה ידידו ומכירו של בעל הבית, ונקש על דלת. הנוכחים חשבו, כי זה העריץ שבא לקחת את הכסף. אולם היות והרב אמר שיהיה בסדר- לא חששו ופתחו את הדלת. הגוי נכנס פנימה, ניגש לבעל הבית ואמר: "נס גדול אירע עימך. העריץ ישב עם אנשים בחדרו וסיפר על הכסף הרב האמור להגיע אליו. לפתע נשמע קול ירי וכדור פגע בו והוא נפל מת על הרצפה. המולה רבה פרצה בחדר- אולם לא ניתן היה להבחין מהיכן הגיע הכדור". על פי תיאור הגוי, ירי הכדור היה במדויק בזמן שהרב תקע בשופר. בהישמע דבר מותו של העריץ וגודל הנס שאירע, החלה במקום שמחה רבתי שנמשכה שלושה ימים, במהלכן גייס הרב כספים לטובת לומדי תורה בעיר מגוריו שבמחוז תפיללת.

האדמו"ר הרב יחיאל דנציגר מאלכסנדר המכונה 'האדמו"ר הזקן' זצ"ל – נולד בשנת ה'תקפ"ח (1828) בעיר גריצא. מכל ילדי אביו נותרו רק רבינו ואחותו. כאשר לקח אותו אביו לר' יצחק מווארק, כדי שיאציל ברכתו עליו, ביקש מאביו להשאיר אותו אצלו. שנה לאחר נישואיו ציווה עליו ר' יצחק מווארק לעבור לגור בבית חמיו רבי דוד, בעיר פשיסחא. שם עלה ונתעלה בבית מדרשו של היהודי הק' מפשיסחא. היה יושן שעות ספורות רק כדי לשמור על בריאותו הרופפת. בלילות החורף הארוכים נהג לשים את רגליו בקערת מים קרים כדי לא להירדם. למדנותו וגאונותו היו לשם דבר בכל רחבי פולין כ'עילוי מגריצא', וכבר בהגיעו לגיל שבע עשרה מונה לשמש אב"ד בעיר טורצ'ין. לאחר מכן עבר לכהן בעיר גריצא, משם שימש כאב"ד פילץ.

בשנת ה'תרל"ו (1876) לאחר פטירת ר' בריש מביאלה ביקשו החסידים למנותו כאדמו"ר עליהם. בתחילה סירב ולאחר ששלח מכתב לר' יהושע מקוטנא ולר' חיים אלעזר ואקס, ושאל, האם על פי דין תורה חייב הוא לקבל על עצמו אדמו"רות או שרשאי לסרב – השיבוהו, שאם ראוי הוא להורות את דבר ה' ואינו עושה – הרי זה עוון חמור. אז בטלה דעתו והסכים לקבל את האדמו"רות. הכתרתו הייתה בעיר פילץ שם כיהן כרב, לאחר מכן עבר לכהן כרב ואב"ד בעיר אלכסנדר הסמוכה ללודז' שם שימש כאדמו"ר הראשון מאלכסנדר במשך 18 שנים. ידוע היה בטוהר מידותיו. ענותן מופלא. נכדו רבי יהודה משה מאלכסנדר כתב שסבו האמין בענוותנותו שחסידי וורקא מינו אותו לאדמו"ר רק בגלל שרצו אדם גרוע ביותר, שלא יחשוב, שהוא בר מעלה. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-י"ד בשבט ה'תרנ"ד (1894). חי כ-66 שנים. בנו, האדמו"ר רבי ירחמיאל ישראל יצחק (בעל 'שמח ישראל') מילא את מקומו.

אביו: ר' שרגא פייבל מגריצא (בן הצדיק ר' צבי הירש אשר כל ימיו עסק בתורה, פדה שבויים והשיא יתומות). **אימו:** מרת מלכה **אשתו:** מרת רויזא מינדל (בת ר' דוד יעזיפאווסקי מפשיסחא, מתלמידי ר' שלמה לייב מלענטשנא). **מרביתיו:** ר' יצחק מווארק, ר' מרדכי מנחם מווארק ('הצדיק השותק'), ר' דוד מביאלה. **ילדיו:** האדמו"ר ירחמיאל ישראל יצחק (מח"ס 'שמח ישראל'), האדמו"ר ר' שמואל צבי (מח"ס 'תפארת שמואל'), ר' בצלאל יאיר מלודז'. **חתניו:** ר' בצלאל דמבינסקי, ר' אלעזר ליפשיץ ור' ישעיה מפשדבורז-קאליש.

אל האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר היו מגיעים בחורים בגיל גיוס, שחששו מאוד מהגיוס לצבא הפולני, וביקשו ממנו שיברך אותם שלא יצטרכו להתגייס. לאחד הבחורים מן העיר ביאלה, הורה הרבי שאם ברצונו להשתחרר מהצבא, הוא מציע לו ללמוד סדר טהרות בעיון. הבחור ציית להוראה, וקיים את דברי האדמו"ר, והחל ללמוד טהרות. למרות זאת גויס הבחור לצבא, אבל בהיותו חסיד אמיתי, האמין באמונה שלימה בעצתו ובברכתו של הרבי, והמשיך לעסוק במשניות טהרות בעיון.

כבר בימים הראשונים לגיוסו, מצא הבחור חן בעיני המפקדים. אחד הגנרלים מינה אותו למזכירו האישי. בלילות, בתום עבודתו בלשכת המפקד, המשיך הבחור להגות בלימודו, כמצוות הרבי. פעם, בעת שעסק בלימוד המשניות, נכנס המפקד לחדרו של הבחור, ותפס אותו 'על חם' באמצע הלימוד. הבחור היה בטוח, שהגיע סופו.

להיתפס בלימוד משניות, ועוד על ידי הגנרל בעצמו?! – הלא אין 'עוון פלילי' גדול מזה! אבל הגנרל הרגיע את הבחור ואמר לו בלחש: "אל תיבהל, גם אני יהודי כמך, וכיון שאני רואה, שאתה לומד משניות טהרות, אגלה לך, שכשלמדת בפעם האחרונה את המשניות הללו, נשארתי בקושיה, וברצוני, שתבאר לי את הדברים..."

הבחור לא האמין למשמע אוזניו, אבל כשראה, שהגנרל מדבר ברצינות, האזין לקושייתו, ואף ביאר לו את המשנה בטוב טעם ודעת. הגנרל התעניין מאיזו עיר הגיע הבחור, ומשמע שמוצאו מהעיר ביאלה, המשיך להתעניין בשמות הוריו והורי-הוריו. כשמע את שמו של הסבא, התכרכמו פניו. הוא פנה ואמר לבחור: "אתה יודע, מה עשה לי סבא שלך? אני הייתי בחור יתום. כשהסבא שלך שמע, שמתכוונים לגייס את אחד מנכדיו לצבא. הוא פעל אצל הממונים, שישלחו אותי במקומו, וכך יוצא, שכל מה שאני נמצא כאן בצבא, במקום הנידח הזה, זה בגלל זה! אם הייתי רוצה, הייתי נוקם בך עכשיו, אבל מכיוון שהסברת לי כל כך יפה את דברי המשנה, אני מודיע לך, שאני מוחל לסבא שלך על חטאו במחילה גמורה, ואתה – משוחרר לגמרי מן הצבא, ברגע זה."

עכשיו הבין הבחור, מדוע אמר לו הרבי מאלכסנדר, שילמד משניות טהרות... כשחזר הבחור אל הרבי, אמר לו האדמו"ר: "כל מה שלמדת טהרות, וכל הליכתך לצבא, היה כדי שתשמע מפיו, שהוא מוחל לסבך בלב שלם..."

באחד הימים בא לפילץ שליח מארץ ישראל לאסוף כספים, וצירף אליו איש נכבד מחשובי העיר, שילך עימו בין אחיו הנגידים לאסוף מעות עבור יהודי ארץ ישראל. כשהגיעו אל רבינו זיע"א, סיפר לו תושב העיר החשוב, כי הוא הולך עם שד"ר, שהגיע מארץ ישראל לאסוף כספים עבור הישיבה בארץ הקודש.

פנה הרבי זי"ע לאחוריו לראות את האיש, שהגיע מארץ ישראל. להפתעת כולם, רבינו מיד היסב פניו הקדושות אחורנית ואמר: "הלא הוא ערלי!". נכנסו הדברים באוזני תושב העיר, ותיכף כפת את אותו אדם, אשר הודה לאחר חקירה ודרישה, כי התחפש ליהודי ורצה להשיג באמצעות הונאה זו ממון רב.

המקובל הרב דניאל פריש זצ"ל - נולד ב-ז' שבת ה'תרצ"ה (1935) בעיירה נאנאש שבהונגריה. בגיל שלוש, נפטרה אמו, ואביו נישא בשנית למרת פראדל. בהיותו כבן תשע שנים, פרצה השואה, ואביו נלקח בעל כורחו לשרת בשדה הקרב. עוד בילדותו ניכר כי לגדולות נועד ובעוד שחבריו יצאו לשחק, רבינו העדיף ללמוד משניות והתפלל בהשתפכות הנפש. בזמן השואה האיומה וגם הוא נלקח למחנות מאוטהאוזן ואושוויץ ללא אף אחד מבני משפחתו. שם התרחשו עימו ניסים עצומים ממש, בגדר שלמעלה מדרך הטבע, כאשר לא פעם כבר נחשב בין המתים.

לאחר השואה נשאר באירופה ולמד בישיבת ערלו. בשנת ה'תשי"א (1952) עלה לארץ ישראל. עוד מימי צעירותו התעמק בנגלה ובנסתר. בשנת ה'תשט"ו (1955) לימד במרתף ומאז סבל מדלקת פרקים. בהיותו כבן עשרים ושבע שנים כבר רשם במחברותיו פירוש לספר היצירה. כנגד כל ספר קודש, שהכניס בליבו הוסיף על עצמו גדרים וסייגים להתרחק מהמידות הרעות המפסידות את הדבקות. את הכל קיים בהצנע לכת אלא שנתפס 'בקלקלתו', בעת שקיים בעצמו פעם אחת כשעשה גלגולי שלג.

רוב שעות היממה עסק בתורת הזוהר הקדוש. הפרעות רבות היו מנת חלקו בעת שעסק בחיבורו 'מתוק מדבש' (22 כרכים על הזוהר הקדוש): תאונת דרכים, התמוטטות, חולשות קשות. כל אלו לא מנעו ממנו להמשיך ולכתוב. מסר שיעורים בביהמ"ד למקובלים של מוסדות משכן בנימין 'אנשי מעמד', בישיבת המקובלים 'שער השמיים' ובכולל 'אוצרות חיים' שהקים ללימוד תורת האריז"ל. שימש כמשפיע בחסידות 'תולדות אהרן'. בשנת ה'תשנ"ז (1996) בעקבות פטירת האדמו"ר ר' אברהם יצחק קאהן, פוצלה החסידות ורבינו עבר לחסידות 'תולדות אברהם יצחק', שם שימש כמשפיע. **האיר פנים לכל אדם. גאון בנגלה ובנסתר. ביתו היה פתוח לאורחים ורבים אכלו על שולחנו מדי שבת. כשיבקשו לדעת מתי יש לרב זמן פנוי, השיב תמיד: "עכשיו!". הוא ישב, קיבל פתקים ועזר לרבים. בעל רוח-הקודש.** נפטר ב-י"ד שבט ה'תשס"ה (2005). חי 70 שנים בדיוק מיום הברית. ציונו בהר-הזיתים בירושלים בחלקת הגה"צ ר' אהרן ראטה.

אביו: ר' נפתלי הירצקא. **אימו:** מרת שרה. **מרבתי:** הגאונים ר' יוחנן סופר (האדמו"ר מערלוי), ר' אברהם יצחק קאהן (האדמו"ר מ'תולדות אהרן'). **חברותיו:** הגאונים המקובלים ר' שלמה ברנסדורפר, ר' יעקב הילל, ר' דוד בצרי ור' יוסף ליברמן. **מתלמידיו:** חתנו, **מדבש:** פירוש על ספר הזוהר, אוצרות חיים, שער הגלגולים, שער הכוונות והגדה של **ימתוק מספרי:** כהן. **פסח ימי הבחורות:** כניסה לחיי תורה ומצוות **יום החופה לחתן:** הנהגות על פי הסוד והחסידות **יום החופה לכלה:** הדרכה לחתונה ולחיי הנישואין **יוספרתם לכם:** ספירת העומר **יקדושה וצניעות:** הדרכה לזוגות **ישמירת המחשבה:** עצות וסגולות לשמירת המחשבה **ישערי זוהר:** הדרכה הבאים לתורת הנסתר **בעל מתוק מדבש:** סיפור חייו של רבינו.

בבית קטן בעיר נאנאש שבהונגריה, התגורר הצדיק ר' דניאל פאלאטשעק זצ"ל. בוקר אחד, קרא לאשת נכדו ר' נפתלי הירצקא, ואמר לה משהו בסוד ונפרד ממנה. הנכדה שבה לביתה ולא הסכימה לגלות לאיש, מה לחש לה הסב. לא עברו ימים מרובים, והסבא הסתלק מהעולם. העיירה נאנאש התאבלה קשות על האיש שעבד את קונו מאז ומעולם.

אחר ההלוויה פתחה הנכדה את סגור ליבה ושחה לבני משפחתה את הסוד הנורא: אותו בוקר קרא לי הסבא ואמר לי כדברים הללו: "חיי עלי אדמות עומדים לקראת סיומם. בעוד מספר חודשים אאלץ להיפרד מכם וללכת בדרך כל האדם. באותו פרק תלדי בן בעל נשמה גבוהה שיאיר את עיניהם וליבם של ישראל! בקשתי ממך, שתעניקי לבנך את שמי 'דניאל' ויהיה זה עבורו טובה גדולה!". "לא רציתי להאמין לדברי הסבא, שכן היה בריא", סיימה בקול בוכים, "ולכן לא רציתי לגלות את דבריו. אבל הנה עיניכם רואות כי התקיימה נבואתו הראשונה. עתה נמתין לנבואתו האחרונה..."

האדמו"ר ר' אברהם יצחק קאהן מ'תולדות אהרן' סיפר כי בכל עת ששאל את רבינו על מקומה של איזה גמרא, היה שולף את המקור כלאחר יד, בציון הדף והעמוד בדיוקנות. כאשר שאל אותו האדמו"ר: "הרי אתה מתעסק בקבלה, כיצד אתה בקי גם בנגלה?", השיב: "לעיסוק בקבלה קדמו שנים רבות של לימוד בנגלה מתוך צער, יסורים וחיי דוחק לאין שיעור. לימודים כאלה לא נשכחים במהרה!". וכן העיד המקובל ר' יעקב הילל: "למדתי עם רבינו במשך שנים-עשרה שנים, ומעולם לא קרה שנחסר מזכרונו מאמר כלשהו בש"ס".

בספר 'קול רוחות הצדיקים' מביא בשל ר' אהרן חגאני שהיה מבאי ביתו של הרב עובדות כי הצדיק ניחן ברוח-הקודש: בפעם הראשונה כשהכרתי את הצדיק, נכנסתי אליו והוא שאל לשמי. עניתי לו, ששמי אהרן. אבל הצדיק אמר שזה לא שמי. השבתי, כי אכן כשנולדתי קראו לי בשם מרדכי ובעקבות בעיה מסוימת התייעצתי עם רבנים והם יעצו לי להחליף את השם לאהרן. הרב שאל אותי: "האם עלית לתורה כדי לשנות את השם?" - עניתי שלא. אז השיב לי כי כל זמן שלא אעשה את שינוי השם בעליה לתורה, אין בכך כלום. (כמובן במקרה של עקירת השם לגמרי יש גם צורך בהתערבות מקובל גדול, שיועז לטפל במקרים כאלו בנוסף לעלייה לתורה).

עוד מספר ר' אהרן חגאני: באחד הבקרים נסעתי אל הרב עם עוד שני חברים שלי. נכנסתי לצדיק, כאשר שני החברים המתונו מחוץ לבית כאשר אין כל אפשרות לראות מי בחוץ. ברגע שדרכתי על מפתן הדלת, אמר הצדיק: "שגם שני החברים, שבאו איתך יכנסו!". במקרה אחר נכנסתי עם חברי ר' יצחק מספי בערב. כשיצאנו, הוסיף רבינו מספר פסוקים לשמירה וליווה אותנו. הדבר היה מוזר, שכן מעולם לא אמר לנו כדברים הללו. בהמשך כשנסעו ברכב ניצלנו מתאונת דרכים. (מעובד מתוך 'קול רוחות הצדיקים')

הרב רפאל ג'אמי זצ"ל- עסק בצעירותו כחייט וסוחר בגדים. פעם אחת נאלץ לעבוד עד שעה מאוחרת בלילה ולכן נאלץ להתפלל במניין המקובלים שכן לא נותר מניין במקום אחר לתפילת ערבית. כך קרה גם שהקשיב לשיעורי המקובלים. יום אחד התקשו החכמים באיזה דבר והלה אמר: "לפי מה שלמדנו שבוע שעבר, אין קושיה". הללו השתאו והתפללו איך שהצליח לזכור את הדברים והבינו שניחון בזכרון מופלא והבנה עמוקה. הם הכניסו אותו לחבורה על אף שהיה באותה תקופה רווק, עימם למד עד שנעשה לראש המקובלים. בהגיעו לפרקו, נישא לבת עשירים, וזכה לשני שולחנות- תורה וגדולה במקום אחד. לאחר נישואיו, עלה ונתעלה בחכמת הקבלה עד לאין שיעור. באותם הימים, הגיע לתוניסיה שליח דרבנן מחכמי בית אל בעיר הקודש ירושלים, המקובל ר' מסעוד הכהן אלחדאד זצ"ל.

רבינו שהיה צמא לחכמה, ינק ממנו רבות מחכמת הנסתר באותן השנים עד שנעשה מעיין נובע לכל החכמים שהיו באים להציע לפניו ספקותיהם בחכמה זו. בנוסף, בכל צהרי יום שבת קודש, היה מוסר שיעור בספר 'עץ חיים' ובשמונת שערי האריז"ל במשך כשלוש עד ארבע שעות ברצף. גאון בנגלה ובנסתר. מגדולי המקובלים בתוניס. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בנסים. בכל שבת לימד כארבע שעות בספר עץ החיים ובשמונה שערים של האריז"ל. על שליטתו בתורת הקבלה העיד תלמידו הגאון רבי מצליח מאזוז "שכל כתבי רבינו האריז"ל היו מונחים בכיסו". נפטר ב-י"ד שבט ה'תרצ"ז (1937). ארונו הועלה לארץ והוא נקבר במושב איתן (ליד הגאון רבי שאול הכהן מח"ס 'לחם הביכורים').

מתלמידיו: ר' חויתה רחמים חי הכהן, ר' מצליח מאזוז הי"ד. **מרבותיו:** המקובל ר' מסעוד הכהן אלחדאד זצ"ל (מחבר שו"ת 'שמחת כהן').

השמועה על דבר פטירתו הפתאומית של הגביר אברהם, פשטה ברחבי העיר תוניס כאש בשדה קוצים. הכל הצטערו על לכתו בטרם עת של מי שהיה מרבה בחסד ומוזיל מממנו לעניים בלב רחב וביד נדיבה. אולם, כאשר השיגה השמועה את אחד מידידי העשיר המנוח, יצחק שמו, נתקף הלה בחרדה וחשש מהבאות. ואכן, את אשר יגור ממנו, בא לו.

אך הסתיימו ימי השבעה, נקשו על דלת ביתו שני בניו של הגביר. משפתח את הדלת, הבחין בשטר שאחזו בידם, וליבו החסיר פעימה. בלשון אדיבה אך דורשת, הציגו את השטר ותבעו, כי יפרע את החוב אשר חייב לאביהם. "כבר פרעתי את חובי!" קרא יצחק בקול רועד. "אם כן, מדוע זה נשאר השטר אצל אבינו?". "ידיד נאמן היה לי אביכם", השיב יצחק, "כשפרעתי לו לפני כשבועיים את הסכום במלואו, הוא לא מצא את השטר, והבטיח לי, שברגע שימצא אותו, יקרע אותו לגזרים. כנראה לא הספיק לעשות זאת" סיים את דבריו.

"מניין לנו, שאכן כל כך סמכת על אבינו עד שלא דרשת את שטר החוב כמו כל לווה?!" הקשו האחים וסירבו להאמין לו. לאחר ויכוח, הסכימו הבנים ללכת לדין תורה. בבית הדין סיפר יצחק את סיפורו: "לפני כחודשיים הייתי צריך סכום של אלף דינר לביצוע עסקה גדולה, ופניתי לידידי הגביר אברהם, זכרו לברכה, בבקשת הלוואה. הלה נתרצה לי בחפץ לב וכתבנו שטר כדת וכדין, בו סיכמנו, שאשיב לו את הסכום תוך חודש וחצי. לפני כשבועיים, כשהגיע עת הפירעון, עשיתי מאמצים גדולים, והצלחתי לפרוע את חובי עד לפרוטה האחרונה. הגביר חיפש את השטר, אולם לא מצאו. מכיוון שידידים טובים אנו, הנחתי דעתו ואמרתי: 'לא נורא, עוד יום-יומיים תמצא ותחזיר, סומך אני עליך, כשם שסמכת עלי.'"

אותה שעה מי שיער שתוך שבוע ילך הגביר לעולמו בחטף ולא יספיק להשיב לי את השטר" סיים. ניכרים דברי אמת. בני הגביר הציגו בשתיקה את השטר שבידם. לא היה צורך ליותר מכך. עם כל האמינות ששירר הלווה, אין הדבר יכול לשנות את הדין, יד בעל השטר על העליונה, ואין לדיון, אלא מה שענינו ראות.

הוא חש חסר אונים, וידע שמלבדו ומלבד בוראו, אין מי שיודע את האמת. הוא הלך לאיטו, מוטred ודאוג, "בקושי הצלחתי להשיב את החוב ההוא", הרהר בתוגה, "מהיכן עתה אגייס שוב סכום כסף כה גדול?". תוך כדי מחשבות, הולוכו לבו המר אל קרוב משפחתו המקובל האלקי רבי רפאל ג'אמי. הגיע לביתו והשיח לפניו את מועקתו. בעיני הבדולח שלו, הכיר רבי רפאל מבין ריסי עיניו של יצחק כי אמת לאמיתה הוא דובר. כדי להיות בטוח יותר, פנה אליו בשאלה "האם היית מוכן להישבע שהשבת את כספך?", "כן, בודאי!" השיב יצחק בביטחון. "אם כן", ציווה הרב, "לך, קרא נא לי לבני הגביר, דבר לי אליהם".

משהתייצבו הבנים בבית הרב, פנה אליהם בשאלה: "אם תשמעו את אביכם המנוח אומר, שהשטר פרוע, התאמינו ותמחלו על החוב?". הסתכלו השניים אחד על השני בתימהון, וענו "בודאי, כמובן!". "אם כן באו עימי עתה לבית העלמין". בבית הקברות, ניגשו אל קברו הטרי של אברהם הגביר. הרב הניח ידו על הקבר, עצם עיניו וכיוון מה שכיוון, ואז אמר לבנים: "הטו אזנכם ושמעו את דבר אביכם". הנוכחים עמדו מתוחים ודרכים. לפתע נשמע קול עמוק הבוקע מן הקבר, וקורא בערבית: "כאלץ, כאלץ" (פרוע, פרוע). היה זה קולו של אביהם המנוח. האחים הביטו בחרדה והנהגו בראשם. רעד אחז בהם. לא בכל יום מזדמן לשמוע קול מעולם האמת. מיד השביע הצדיק את הנוכחים, לבל יגלו את הסיפור לאף אדם כל עוד הוא בחיים! למותר לציין, שהבנים משכו את תביעתם לגמרי.

חכם מנשה יונה זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ח באפגניסטן (1928). כשהיה כבן שלושה שבועות בלבד אימו נפטרה. במשך כל השנים פעל רבות להרביץ תורה בקרב בני הנוער ולהקים עבורם מסגרות לימוד וחינוך בדרך התורה. בשנת ה'תשט"ו (1955) הרב פתח תהילים לילדים בשבת קודש בשם חברת תהילים ומוסר 'קול רינה'. בשנת ה'תשי"ט (1959) ייסד יחד עם רבני העדה ורבה של יהדות אפגניסטן הגאון רבי צבי סימן טוב שליט"א את ישיבת 'תפארת יוסף' לנערים בשעות הערב (כשעתיים בכל ערב). בשנת ה'תש"כ (1960), ייסד שיעור לבעלי בתים כל לילה בבית הכנסת 'ישועה ורחמים'. השיעור הועבר על ידי ר' ישר דדש בהמשך ע"י הגאון ר' יוסף בר שלום (רב העיר בת ים). כיום בנו הגאון ר' אברהם יונה מעביר את השיעור. פתח שיעורים נוספים בשבת בהלכה טור ובית-יוסף שעד היום ממשיכים. שיעורים אלו נמסרו על ידי חכמי ירושלים ובהם הגאון רבי יוסף בר שלום זצ"ל והגאון רבי יעקב יוסף זצ"ל.

בשנת ה'תרצ"ג (1930) הוקם ארגון מורשת יהדות אפגניסטן. בשנת ה'תשל"ג (1973) רבינו מונה לעמוד בראשו. תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון בהחזקת שיעורי תורה לבעלי בתים מדי שבת ויום חול. מידת החסד אצל הרב כל הזמן. רבים פקדו את ביתו בעניינים שונים. הרבנית היתה צריכה להמתין לפעמים זמן רב בחדר השני עד שתוכל להיכנס ולקחת את מה שצריך. ליד מטתו היו מעטפות ורובם היו עניינים של הציבור. הרב עסק בחסד של אמת והיה עושה בזריזות ומסדר לכבוד הנפטר. פעמים כשלא היה למשפחה לתת כסף או צ'ק, הרב היה נותן צ'ק עירבון משלו שלא יתעכב. לאחר מכן כשהיה להם הם החזירו לו.

מסר שיעורים בבית הכנסת 'ישועה ורחמים'. הקפיד שתפילת ערבית במוצאי שבת קודש יהיה בזמן ר"ת. גם בחודשים האחרונים לחייו כשהיה חלש לא ויתר על השיעורים. מדמויות ההוד של ירושלים של מעלה. הסתופף כל ימיו בצל החכמים, ועמד בקשרים הדוקים עם מרן חכמי ישיבת פורת יוסף ובהם מרן הגאון חכם יהודה צדקה, מרן הגאון חכם בן ציון אבא שאול, חכם יוסף עדס וחכם יהודה מועלם זצ"ל שחיבבו והוקירו אותו מאוד. ייסורים רבים היו מנת חלקו. שיכל שלושה מבניו בצעירותו. נפטר ב-י"ד שבט ה'תשס"ב (2002). חי כ-74 שנים. אלפים ליוו אותו בדרכו האחרונה. ציונו בבית החיים סנהדריה בירושלים.

אביו: ר' יוסף. **אמו:** מרת סרח. **אשתו:** מרת יוכבד (בת הצדיק ר' בנימין יונה). **בניו:** הרה"ג ר' אברהם (ראש כולל נתיב בנימין, רב קהילת ישועה ורחמים בירושלים. מחבר סדרת הספרים 'אורך ימים' בהלכה), ר' אריה (משגיח רוחני בבית הילדים בלומנטל). **חתניו:** הרה"ג ר' יהודה נתנאלי (מו"צ ומורה הוראה לרבים), הרה"ג ר' אבנר אליסון (מגיד מישרים מרבני שכונת גוש שמונים ירושלים), הרה"ג ר' שמואל בן-פורת (מורה הוראה ומרבני עיר הקודש ביתר). **מרבתי:** הגאונים מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א, מרן הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל, מרן הגאון חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל, מרן הגאון חכם יוסף עדס זצ"ל.

קשר מיוחד במינו נרקם בין רבינו לבין מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל. הקשר נרקם עוד בצעירותו של מרן, כשהיה מוסר שיעורים בבתי הכנסת 'אהל רחל' ו'שאול צדקה'. בהמשך התנהלה ביניהם חליפת מכתבים הלכתית ענפה. מעשה טמיר נכרך בקשר זה, כפי שסיפר מרן רבינו זצ"ל בעצמו לבני ביתו. כשהתגורר ברחביה היו במרפסת אדניות שבהם בשמים שמרן היה מברך עליהם בשבת. הרבנית מרגלית ע"ה היתה מטפלת בזה, וחכם מנשה היה גם מסייע בדבר. אחרי פטירתה של הרבנית לא היה מי שישגיח על הבשמים שהיו באדניות. הם התייבשו ולא היה למרן הרב עובדיה בשמים לברך עליהם. הרבנית מרגלית באה לחכם מנשה בחלום ושאלה אותו: "למה אתה ישן לבטח? למה אתה לא דואג לרב? הוא צריך לברך מאה ברכות ולמה אתה לא הולך לתקן את הבשמים שלו?!" חכם מנשה התעורר בבהלה. מיד בבוקר בא לביתו של מרן וסיפר לו את דבר החלום וטרח לטפל בבשמים.

בצעירותו היה לו קושי פרנסה. בכל זאת בשביל מצוות אתרוג ולולב, סכך ומצות שמורה היה קונה בעין טובה. היה עושה את ליל הסדר בשמחה. מספר, דורש ומעורר את כולם ומוחה כף. וכן ליל ר"ה, לא זכור לבני המשפחה שהרב הקפיד כלל בשולחן השבת או יו"ט בצעירותו ועד זקנותו.

כל חג פסח וסוכות הרב ארגן מסיבות עם פרסים לילדים בהשתתפות כל רבני העדה. הרב יהודה צדקה זצ"ל, הרב בנימין גרג'י זצ"ל, מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל ויבדל לחיים טובים הרב צבי סימן טוב שליט"א. הופעת הרבנים והדרשות עם המסיבות וחלוקת הפרסים והמתנות השרו ועשו אורה של יראת ה' על כל הנוכחים רושם ותודעה לחנך את הבנים ולשלוח לת"ת וישיבות. הדרשות והמעשיות שיצאו מלב טהור של החכמים מצאו מסילות ללב השומעים שקיבלו והבינו שצריך לחנך את הבנים בישיבות והבנות בבית יעקב.

הרב השפיע על ההורים של הילדים שילכו לישיבות עד שההורים הסכימו. לפעמים היה צריך לבקש ממרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל שיתערב בנושא וישפיע על ההורים. לאחר מכן הרב נסע איתם לישיבה ולא עזב את המקום עד שידע שהם התקבלו. בנוסף היה עליו לעמוד ולהשיג תשלום על כל תלמיד בפנימיה. פעמים שהיו שולחים לרב מכתב שאם לא ישלם את הפיגור של כמה חודשים הם לא יוכלו להמשיך ולהחזיק את התלמיד ורבינו היה מתרוצץ כדי לסגור את החוב. אפילו כשהרבנית ע"ה היתה קרובה ללידה ואפילו בשעת הלידה הרב הסתובב כדי להתרים ולשלם את החוב. באותם הימים עדיין לא היה טלפון ועל כל דבר הרב היה צריך להתרוצץ ממקום למקום.

(הסיפורים מעובדים מתוך קובץ 'פרי צדיק'. הביוגרפיה מעובדת מתוך מאמר שערך הנכד אלעזר יונה הי"ו)

הרה"ג הצדיק ינון חורי זצ"ל: נולד ב-כ"ד כסלו ה'תרפ"ו (1926) בתוניס. כשהיה בן ארבע שנים בלבד נשלח ללמוד בג'רבה. בצעירותו דרש בבית"כ הגדול של ג'רבה. מגיל שש-עשרה לימד תורה לתלמידים. מעולם לא השתמש באלימות, כפי שנהגו מלמדים אחרים באותה תקופה. בגיל 18 התחתן. כשנשאלה האם ממה יתפרנסו ענתה בנחישות: "אני מוכנה למכור את כל התכשיטים שלי, ובלבד שבתי תתחתן עם רבי ינון".

צדיק נסתר. מגדולי הדור. גמל חסד עם כל אדם. אהב את הזולת ועשה הכל למען הזולת. זכה לגילוי אליהו הנביא. ענוותן עצום. אביו, ר' חיים הוציא קובץ חידושים של בנו ללא ידיעתו. והתכוון להוציא קובץ נוסף (שהיה באמצע ההדפסה). אולם לאחר שהבן התחנך בדמעות שלא יעשה כן ויתר ולא הוציא קובץ חידושים נוסף.

כשהיה בן 24, לאחר פטירת ר' כלפון הכהן (רבה של ג'רבה), שלח ר' רחמים חויתה הכהן, שליחים אליו כדי שיתמנה לדיין. אך הוא סירב ואמר: "יש כאן טעות. וכי חסרים רבנים בג'רבה?! הרי ג'רבה מלאה תלמידי חכמים. אני אינני מתאים". בצניעותו שימש כמורה בביה"ס 'שאר ישוב' ולאחר מכן כר"מ בישיבת 'כסא רחמים'. ייסד את הכולל 'גבעת חיים' בגבעתיים. נפטר בליל שבת קודש, ט"ו בשבט ה'תשס"ד (2004). חי כ-78 שנים. ציונו בבני-ברק.

אביו: ר' חיים (רב ראשי ודיין בגאבס). **אמו:** מרת סעדונה. **רעייתו:** מרת מזיאנה לבית טרבלסי. **מילדיו:** ר' שושן. **רבותיו:** ר' רחמים חי חויתה הכהן, ר' יוסף (1900) הכהן ור' רפאל כדיר צבאן (רבה של נתיבות וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל).

להלן סיפורים מופלאים שרובם הובאו בספר 'שמש ינון' שכתב בנו של הרב, שושן חורי. יש בהם כדי ללמדנו מעט מן המעט על אדם דגול זה. רבינו סירב להנות מאף אדם, ולא חפץ לקבל טובת הנאה בשל מעמדו. אף בשמים עזרו לו, שלא לקבל את אותן טובות. באחד הימים חפץ רבינו להזמין ארון, הוא קרא לנגר על מנת לשטוח בפניו את בקשתו, כאשר הגיע הנגר, פנה אליו רבינו בזו הלשון: "אני מתרה בך", אמר רבנו, **"תן לי מחיר אמיתי ולא מחיר מוזל!"** הנגר שהכיר את מעלת כבודו של רבינו נקב בסכום של שלוש מאות שקלים לבצוע הארון ולהרכבתו בבית הרב. העסקה נחתמה, והארון הוצב במקומו זמן קצר לאחר מכן.

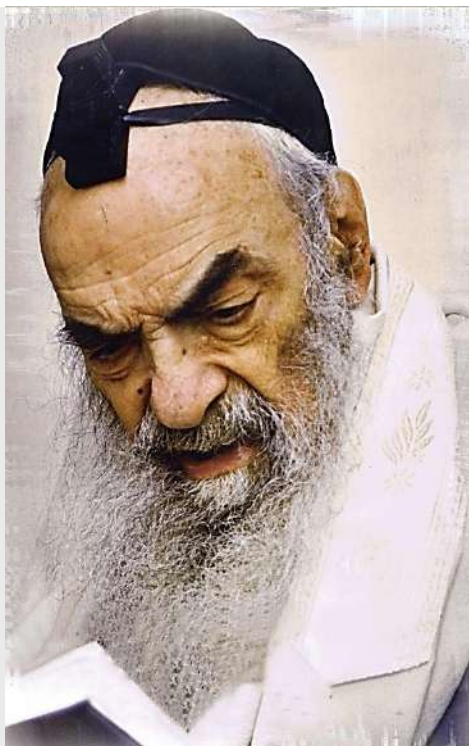
כעבור מספר ימים שב רבינו לביתו, וגילה שאנשים זרים פקדו את ביתו, בהעדרו, ונטלו עמם ארבע מאות שקלים, שהיו שמורים בארון החדש, ואותם שמר רבינו לעת הצורך. רבינו לא איבד את עשתונותו, הוא התיישב בכיסאו בנחת רוח וביקש לקרא לנגר. כאשר הגיע אליו הנגר אמר לו רבנו: "עכשיו אני יודע את מחירו האמיתי של הארון, ואילו היית נוקב מחיר האמיתי בהתחלה, היית מרוויח עוד ארבע מאות שקלים שהם שכרך". הנגר נדהם למשמע אוזניו, הוא ביקש מיד את מחילת הרב, והודה בפה מלא, שאכן מחירו האמיתי של הארון הוא שבע מאות שקלים ולא שלוש מאות שקלים כפי שנקב בתחילה. מובן, שרבנו השלים מיד את החסר.

לרגל אירוע משפחתי יצאה הרבנית לבאר שבע, נהגו של רבינו התכוון לקחתה למחוז חפצה ברכבו הפרטי מסוג מסוים דקות ספורות לפני היציאה, ביקש רבנו להחליף את הרכב לרכב אמריקאי אחר הידוע בחוזקו. בקשתו נתמלאה, אך על פי שלא הובנה. הרבנית יצאה לדרכה, ושעה קלה לאחר מכן צלצל הטלפון בביתו של רבנו. שמשו הרים את השפופרת, ומצדה השני נשמע הנהג כשהוא מבוהל, וכך סיפר: "סמוך לבאר שבע התנגש מאחוריו רכב מסוג הונדה, בעצמה רבה, בחסדי שמים אין נפגעים, וגם לרכב לא נגרם נזק, בזכות חוזקו של הרכב האמריקאי", עתה הובנה בקשתו של הצדיק.

אחד מעמיתיו של רבינו היה הגאון הצדיק הרב שמעון חירארי זצ"ל, וכך סח הרב: "רבינו היה מתענה לפני בוראו ונושא את תפילותיו למען עם ישראל, הצרות הפוקדות את אחינו בני ישראל העיקו עליו מאד, וכך מידי פעם, העתיר רבינו, לריבונו של עולם וביקש את ביטול הגזרות הניתכות על עמו. פעם", המשיך לספר, "צם רבינו במשך 40 יום, ונודע לי, שזכה לגילוי אליהו".

צדקתו של רבינו נודעה לרבים, ורבים נושעו מתפילותיו. סח מרן ראש הישיבה הגאון רבינו מאיר מאזוז שליט"א: "רעייתי חלתה, ומצבה היה קשה, בצר לי פניתי אל רבינו וביקשתי את ברכתו. מובן, שרבנו התפלל בעד אשתי, ואני חשתי צורך לתרום לכולל "גבעת חיים", הגשתי לרבנו את תרומתי והוא כתב לי קבלה והוסיף את המילים רפואה שלמה, אולם את המילה רפואה כתב בלי ו', רק לאחר שש שנים, כשנפטרה רעייתי, הבנתי, שרבנו ידע על זה כך כבר אז".

ענוותנותו הייתה מופלאה, ומעולם לא רגז על אדם. הוא נהג כלפי התלמידים בחיבה, ונמנע מלהעיר להם בצורה ישירה. פעם אחת הניח תלמיד חצוף במיוחד את רגליו על השולחן מול הרב, כדי להרגיז אותו. הרב לא התרגז ואמר לו: "כל הכבוד, אתה מקיים את מה שציוו חז"ל 'חייב אדם להקביל פני רבו ברגל' (כשהכוונה המקורית היא כמובן לשלושת הרגלים).

להלן סיפורים מופלאים שרובם הובאו בספר 'שמש ינון' שכתב בנו של הרב, שושן חורי. יש בהם כדי ללמדנו מעט מן המעט על אדם דגול זה. הקפדתו המופלגת בדיני ממונות. כשתלמידים היו מפריעים בשיעור, היה הרב ינון מביט בשעונו ובדוק כמה זמן התבזבז. לאחר השיעור היה משלים את הדקות החסרות, כשהוא מסביר לתלמידים שהוא מקבל משכורת עבור מכסה מסוימת של זמן, ועליו למלא את המכסה.

ההקפיד שלא לתלות קישוטים בכיתה בזמן השיעור. פעם ביקש מבנו שושן לעזור לו בתליית הקישוטים בשעות הערב. כשנכנס לכיתה הזהיר הרב ינון את בנו שלא ידליק את האור, "כי שכחתי לבקש רשות מהמנהל". לשאלת הבן, כיצד יתלו את הקישוטים, השיב האב בחיך: "הבאתי איתי נרות וגפרורים". כך הם עבדו במשך שעותיים וחצי לאור נרות.

מנהל בית הספר 'שאר ישוב' סיפר ב'שבעה', כי לאחר שנים רבות בהם לא החסיר דקה מהעבודה, ביקש ממנו הרב לצאת לברית מילה בצהריים. לשאלת המנהל מי עושה ברית בצהריים, ענה הרב שהתינוק עדיין בבית הרפואה, ושם לא הסכימו לעשות את הברית בזמן אחר, "ואני חייב להיות שם". כששאל המנהל מדוע הוא חייב להיות שם, השיב שהוא האב. המנהל מספר שגם את הזמן הזה הוא דאג להשלים. עוד סיפר המנהל שהרב לא נהג להגיע בהפסקות לחדר מורים, מחשש שמא לא יגיע לכיתה בזמן הצלצול בדיוק, ויחסיר דקה מזמן השיעור.

יפר ר' מ.מ. מצרפת: "בוקר אחד חשה אשתי כאבים בגרון, היא קבעה תור אצל רופאה וניגשה לבדיקה. תוצאות הבדיקה היו נוראיות, הסתבר, כי אשתי חלתה 'במחלה הידועה' לא עליכם. הבשורה נפלה עלינו כרעם ביום בהיר, מצבה החמיר במהירות, גרונה כאב, היא לא יכלה לאכול ובקושי הצליחה לדבר. בצר לי, פניתי לרבינו, שטחתי לפניו את צרתנו וביקשתי את עזרתו.

על פי בקשתו, העברתי את שפופרת הטלפון לאשתי, ורבינו שאל אותה: "את מאמינה בקדוש ברוך הוא?" אמרה אשתי: "בוודאי". אמר לה רבי ינון: "את מאמינה, שהקדוש ברוך הוא יכול לרפא אותך?" אמרה לו "כן". ושוב חזר רבי ינון על שאלתו, ושוב נענה בחיוב. לבסוף אמר לה: "אל תוסיפי לדבר עכשיו. לך לישון ואל תדאגי". אשתי נרדמה. בבוקר יום המחרת, כאשר הקיצה משנתה, היא לא חשה כאבים, היא הלכה לבדיקה, ושם הודיעו לה בפליאה, כי אין זכר למחלתה...".

בשנת תשמ"ב הלך משה אלמקייס הי"ו מבאר שבע אל הצדיק המלובן הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא (ה"בבא סאלי") זיע"א, כדי לקבל ברכה עבור בנו החולה. לשאלת הצדיק: "מניין אתה?" ענה שהוא מבאר שבע. אמר לו ה"בבא סאלי", בהשתוממות: "יש לך בבאר שבע את הרב הקדוש, רבי חיים חורי ואתה בא אליי?! ולא הסכים לטפל בו כלל.

כשימש כר"מ ב'כסא רחמים' הגיעה הקפדתו בדיני ממונות לשיאים חדשים. הוא הקפיד להביא מגבת משלו לשיבה, ולא הסכים להשתמש במגבות הישיבה, מפני שטען, שהוא אינו תלמיד מן המניין, ולכן לא מגיעה לו זכות זו. לאחר ששכח פעם את המגבת שלו, והיא כובסה עם שאר המגבות של הישיבה על חשבון הישיבה, לא התקררה דעתו, עד שלקח את כל המגבות של הישיבה וכיבס אותן בביתו.

ביום בהיר אחד, פסע הרב לאטו, בדרכו למסירת שיעור. לפתע הגיחה מכונית הנהוגה בידי אישה, ופגעה ברבינו. הנהגת נבהלה עד עמקי נשמתה, יצאה מהרכב. היא ראתה את רבינו עומד ליד רכבה וארשת פניו נינוחה. האישה, שהייתה היסטורית, התנצלה עשרות פעמים ושאלה לשלומו. רבינו ענה לה בסובלנות, שאין לה ממה לחשוש והוא חש בטוב. הוא אף ביקש את סליחתה, על שנבהלה כל כך בגללו...

אולם, לרבנו הייתה בקשה קטנה מהנהגת. רבינו אמר לה: "שמא תואיל הגברת הנכבדה לנסוע מעט קדימה עם הרכב, מכיוון 'שהגלגל עומד על רגלי'. כאשר נרגעה מעט הנהגת היא ביקשה מרבינו את פרטיו האישיים, היא רצתה לפנות לביטוח ולפצות את רבינו על העוול שגרמה לו. יושרו הפנימי גרמו לרבינו להגיב באופן נחרץ: "מה אשם הביטוח? עוונותיי גרמו זאת".

הרב התפרנס מעבודתו כמחנך בבתי ספר יסודיים עד שיצא לפנסיה. בצניעותו, הלך ברחוב ללא חליפה ומגבעת, כשלארשו כובע גרב פשוט. בנוסף ביקש מתלמידיו ב'ישיבת 'כסא רחמים', שבה לימד לאחר שיצא לגמלאות, שלא יעמדו לכבודו, כי זה מצער אותו. תמיד ברח מהכבוד. כשראה שמתחילים לכבד אותו בבית-הכנסת, ברח מיד ממנו ועבר לבית-כנסת אחר. אני יודע שזה נשמע מוזר קצת: יהודי שהתנהל בפשטות כזו, והתלבש כאחד העם, וגר במקום פשוט, והתנהג כמו כולם, והשפיל עצמו לפני כולם, קשה לאדם לשאתבדעתו שמדובר כאן בגדול הדור". את הדברים המופלאים הללו, ועוד רבים אחרים, השמיע הרב הראשי לישראל, הרב שלמה עמאר, בהספד שנשא בהלווייתו של הרב ינון חורי זצ"ל.

יפר מרן הראשון לציון הגאון רבי שלמה עמאר: "בתי למדה בסמינר בבני ברק. ככל אב מודאג שלחתי מכתב לרבינו, ובו ביקשתי ממנו לשאת תפילה על בתי שתזכה לשידוך הגון במהרה. כיומיים לאחר שליחת המכתב, יצאו בנות הסמינר, ובתי בניהן, לתפילה בקברי צדיקים. זמן קצר אחרי היציאה, קיבלתי טלפון מהסמינר ובו הודיעו לי כי נחש ארסי הכיש את בתי, והיא הובהלה לבית החולים. חרדה עצומה הציפה אותי. הייתי חסר אונים ומבולבל, יצאתי מיד לבית החולים, שם הודיעוני, כי פסק ליבה לפעום.

מתוך לחץ עצום הרמתי טלפון לרבי ינון וסחתי בפניו את צרתי. ידעתי, שרק ממנו תבוא ישועת ה', שהרי צדיק זה מתפלל על כלל ישראל בבכייה ובתחנונים ותפלתו אינה חוזרת ריקם. סיפרתי לו בקצרה את המאורעות, רבנו שמע ואמר: "אתמול קיבלתי את מכתבך, וכבר התפללתי על בתך לרפואה שלמה". עמדת נפעם, והסבתי את תשומת לבו לגבי השידוך, שביקשתי במכתב רבינו ענה לי באורך רוח: "אני יודע. אבל התפללתי גם לרפואה שלמה". ואכן, התרחש הנס לעיני הרופאים ההמומים: "ליבה של בתי החל לפעם וב"ה מצבה הוטב ללא הכר".

על זהירותו המופלאה מגזל יעידו סיפורים רבים ומופלאים. כששימש מורה בביה"ס 'שאר ישוב', שכח ספר בכיתה בה לימד. הרב חשש שמא ימצא הספר והמוצא יטרח ויביאו אל ביתו. לכן, יצר קשר עם הישיבה וביקש מאחד הבחורים לקחת את הספר לרשותו, ולמחרת התכוון לבוא ולקחת אותו מהבחור. כאשר נמסר הספר לרבינו, שאל את הבחור: "האם הדלקת או כיבית כשנכנסת להוציא את הספר?" כשענה בחיוב, הוציא מטבע מכיסו, ותרם אותו לכיסוי הוצאות החשמל של אותו ערב.

הגאון רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל המכונה המהרש"ם- נולד בזלוטשוב ביום כ"ז בניסן ה'תקצ"ה (1835). כבר משחר ילדותו הצטיין בכשרונותיו העילויים ובהתמדה עצומה. בהתמדתו הגדולה ובחשקו העצום להרוות נפשו בדברי תורה, עלה ונתעלה במהירות על במתי התורה והיראה. אוצרות בלומים של דברי תורה נקלטו במוחו שהיה בבחינת בור סוד שאינו מאבד טיפה. **מתמיד גדול, וסיפר על עצמו כי נהג ללמוד שש עשרה שעות ברצפות ולא לישון יותר משלוש וחצי שעות בלילה.**

לאחר נישואיו היה סמוך על שולחן חותנו בבילקאמין מספר שנים וגם שם נהג בפרישות גדולה וחסידות במקוואות קרים ובגלגול שלג כמה פעמים במסירות נפש ועוד סיגופים ועינוים ובכל זה לא עברה עליו אף רגע אחד בלי לימוד התורה הקדושה ובפרישות בלילות (1867) הפסיד את כל רכושו, ונאלץ להזדקק לרבות. כהונתו הראשונה הייתה בעיירה פוטק. שם החל להתפרסם ברבים כאחד הפוסקים המובהקים. בשנת ה'תרל"א (1870) עבר לכהן ביאזלוביץ, ומשם בשנת ה'תרל"ח (1878) שימש כראב"ד בעיר בוטשאטש. כעבור שנתיים נבחר בהצעת הגאון האדיר רבי יצחק שמעלקיס ה'בית יצחק' לכהן פאר כאב"ד ברז'אן, שם ייסד ישיבה בשם 'תושיה'. **בעל מידות. ענוותן. גאון בנגלה ובנסתר.** מכל פנות העולם הריצו אליו שאלות חמורות וגדולות. נפטר ב-ט"ז שבט ה'תרע"א (1911). ציונו בברז'אן שבאוקראינה. חי כ-76 שנים.

אביו: הגאון ר' משה. **נשותיו:** מרת יענטא (זיווג ראשון- בת הנגיד ר' אברהם יקיר מבילקאמין), מרת גיטל ממונסטרישץ (זיווג שני- בת הגה"ק ר' שמשון מרגליות מזלוזיץ ואלמנת ר' שמואל יצחק שור). **מרבתי:** הגאונים האדמו"רים ר' שלום רוקח מבעלז, ר' יהושע רוקח מבעלז, ר' אברהם צבי מסטרעטין, ר' יצחק אייזיק אייכנשטיין מזידיטשוב, ר' מאיר מפרימישלאן, ר' דוד משה פרידמן מטשארטקוב. **בני:** הגאון ר' יצחק (אב"ד חאצעמיר בעל 'מנחת יצחק'), ר' צבי הכהן שבדרון. **חתני:** הגאונים ר' שמעון (אב"ד ברז'אן), ר' יעקב לאנדא (אב"ד טשאטקוב), ר' שלום רובינשטיין (אב"ד לאנשי). **מספריו:** **ישו"ת מהרש"ם-** למעלה מאלפיים ושלוש מאות תשובות (ששה כרכים) **ידעת תורה-** על ש"ע יורה דעה **גילוי דעת ישו"ת דרכי שלום-** על כללי הש"ס והפוסקים **תכלת מרדכי-** על התורה ודרשות **משפט שלום-** על ש"ע חושן משפט.

מחזה לא-שגרת נראה באולם ביה"ס המקומי בעיירה ברז'אן. קבוצת יהודים התארכה בביה"ס הלא-יהודי, והתקבלה בחמימות אצל המנהל. הם העניקו לו תחרית של ירושלים לאות הוקרה, והוא נשא דברים בהתרגשות ובירך את הנוכחים. מאחורי האירוע מסתתר סיפור מופלא, הקשור בקברו של רבינו. סיפר ר' חנוך הכהן שבדרון, מנכ"ד המהרש"ם: בשנת ה'תש"ן, לאחר פתיחת שערי בריה"מ, התחלתי להתעניין במקום קבורתם של סבי הגדול וזוגתו שנטמנה לידו. התברר שביה"ק נחרב כליל, ולא נותר זכר מהמצבות. עברו שנים. בשנת ה'תש"ס פגשתי את ר' אלימלך שוחט, שעסק באיתור קבריהם של רבותינו. ביקשתי ממנו לעזור באיתור הציון, והוא הבטיח לפעול בנידון.

באותו זמן עסק גם ר' אלחנן הלפרין, רבה של קהילת גולדרס-גרין בלונדון, בחיפוש אחרי קברי אבותיו בברז'אן. בראותו את העזובה במקום החליט כצעד ראשון לגדר את בית-העלמין, לבל יחללוהו התושבים המקומיים. על-פי תצלום אוויר שהשיג התברר שחלק מבית-העלמין נהפך למגרש משחקים של בית-ספר סמוך. הרב שוחט החליט לנסות להחזיר את השטח לתחום בית-העלמין. הוא ידע כי עליו להיערך למערכה משפטית מול העירייה ובית-הספר, שהצלתה נתונה בספק. הוא בא למקום, לבדוק את השטח ע"פ התרשימים שבידו, והשתדל להסתיר את זהותו, כדי שלא למשוך תשומת-לב. לפתע הגיח מולו נער מקומי ושאל: "אתה מחפש את המשך בית-הקברות?".

הרב נדהם. הנער החל לספר, כי רק לפני כמה שנים סיפחה העירייה את השטח הזה למגרש המשחקים של ביה"ס. "מאז פקדו את ביה"ס צרות רבות", סיפר. **"תלמידים רבים חלו במחלות קשות, ואף אירעו שני מקרים של ילדים שפשט לא קמו בבוקר. האנשים אומרים כי שורה קללה על ביה"ס"**. הנער הפנה את הרב שוחט למנהל, ואמר כי המנהל יספר לו על כך ביתר פירוט. הרב שוחט עשה כדבריו, ואכן, המנהל קיבל את פניו בחמימות, אישר את הדברים ואף הוסיף בתיאור המקרים המשונים.

המנהל הוסיף, כי פנה מספר פעמים לעירייה בבקשה לקבל שטח חלופי בצד השני של המגרש, אולם זו מסרבת. "אם תתבע את העירייה למשפט, אבוא להעיד לטובתכם", הבטיח. מצויד במידע זה הגיש תביעה משפטית על שימוש באדמת בית-הקברות שלא כחוק. ואכן, גם המנהל התייצב להעיד, ועדותו סייעה לקבלת התביעה. בית-הדין קבע, כי הקרקע תוחזר לבית-הקברות, וביה"ס יקבל קרקע חלופית. הבעיה כעת הייתה לאתר את קבר המהרש"ם במגרש שרובו מכוסה אספלט. בשיחה עם הרב הלפרין מלונדון הזכיר את צוואתו של המהרש"ם, המודפסת בהקדמת ספרו 'תכלת מרדכי', ובה ציין את מקומו המדויק של קברו, כשנה לפני פטירתו.

בספר הדברים היו מפורשים: "אבן מצבה כפי האבן של זוגתי יענטע ע"ה, והמקום הפנוי שבין קברה ובין הכותל דרומית מזרחית במקצוע הנ"ל נשאר עבורי. ויניחו גם לצד מערב פנוי כשיעור קבר, ולא יקברו שם שום איש זר ולא יעשו שום אוהל. ואל יכתבו על המצבה תארי כבוד...". נרגשים מסרנו את הדברים לרב שוחט, שבינתיים נבר בארכיונים ממשלתיים והצליח להשיג מפות ותצלומים ברורים ומדויקים, ממראה ביה"ק לפני המלחמה. בתצלומים נראו בבירור שתי מצבות גדולות סמוך לגדר. אולם הבעיה היא שלא נותר זכר מאותה גדר. לאחר מדידות הצליח הרב שוחט, בחסדי ה', לאתר את המקום המשוער. הוא שכן בפינת קרקע, ששימשה בעבר מגרש משחקים! בזהירות החלו בעבודות החפירה, ובמהרה התגלו היסודות של הגדר. מומחים, שסרקו את השטח, איתרו תשתית של שני קברים גדולים לעומת שאר הקברים. התברר כי בצד מערב אין קברים, בדיוק כפי שביקש בצוואתו. המהרש"ם בחר להיקבר בפינה צדדית, כדי שבבוא היום תהיה לצאצאיו יכולת להתקרב לקבר, שכן בהיותם כהנים אינם יכולים להיכנס לבית-העלמין. כשבאנו למקום לפני כשלושה שבועות, לרגל מאה שנה להסתלקות המהרש"ם, הלכנו להודות למנהל על עזרתו. הוא סיפר, כי לאחר שהשטח הוחזר לבית-העלמין חדלו התופעות המוזרות, ולהפך, ביה"ס עלה וזכה בכמה וכמה פרסים יוקרתיים.

המקובל הרב נסים נחום זצ"ל- נולד בחודש כסליו ה'תרכ"ג (1862) בטרפולי שבבלוב. בן למשפחת גבירים ועסקנים ציבוריים מנכבדי העיר שתמכו בתלמידי חכמים. בילדותו התחנך בבית ספר מקומי והשתלם בספרות ובהשכלה כללית. כשהתייתם מאביו בגיל 20, החל לעסוק במסחר, וניהל את עסקי המסחר של אביו יחד עם אחיו. בתקופה זו ביקר בביתו שד"ר מישראל, שהביא לו קמע לבקשת אמו. לפי המסופר, בזכות קמע זה שינה את תכניותיו לעתיד, ביטל את לימודיו באוניברסיטה והתמסר ללימוד תורה. בהיותו כבן עשרים ושתיים התחתן. בשנת ה'תרנ"ח (1898) עלה עם אמו לארץ. הם גרו ברח' דוד שבשכונת הבוכרים בירושלים. רבינו החל ללמוד את תורת הקבלה ולפעול כעסקן למען תושבי העיר. בין היתר תרם מכספו לייסוד ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר', וייסד מכספו יחד עם הרב חיים יהודה לייב אוירבך את ישיבת המקובלים 'שער השמים'.

בשנת ה'תרע"ו (1916) בזמן מלחמת העולם הראשונה הוכרח לגלות לאלכסנדריה שבמצרים בעקבות היותו אזרח איטליה. שם עסק בפעילות למען יהודים נוספים שהוגלו, וייסד את חברת 'כתר תורה', שמטרתה הייתה להפיץ תורה ואת לימוד ספר הזוהר, בעיקר בין סוחרים ופשוטי העם. מנתה החברה כתשעה סניפים, בירושלים, אלכסנדריה, בני ברק, צפת, חלב, דמשק, ביירות, טריפולי וניו יורק. כן ייסד בעיר ישיבה גדולה לבחורים שירדו מישראל, ובסיועו של הרב אברהם אביכזיר, גייס כספים רבים עבור הישיבה, ממנה התפרנסו כ-200 רבנים. בסיום המלחמה חזר לירושלים והמשיך לפעול בה כאיש ציבור. בשנת ה'תרפ"ג (1923) נמנה עם מקימי ישיבת פורת יוסף, וסייע לרב בן ציון חזן בהקמתה. עד לפטירתו שימש בה כמנהל הוועד והגבאי. את רוב חייו העביר בסיגופים ובתעניות. את כספו חילק למוסדות וישיבות, ותמך בתלמידי חכמים ורבנים שעסקו בקבלה. הדפיס ספרי קבלה שונים מאת מחברים קדמונים, ביניהם: בניהו בן יהודע, שר שלום ושבת מוסר מבלי להזכיר בהם את שמו כמוציא לאור, וכן חיבורים אודות תיקוני זוהר שונים, אותם דאג להפיץ בארץ ובעולם. נפטר ב-ט"ז שבט ה'תרפ"ז (1927). חי כ-65 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' כלפלא (מגבירי) והעיר טרבולוס, עסק בתורה, במסחר ובעסקנות ציבורית. תמך בידי תלמידי חכמים רבים. היו להם שבעה בנים ובת אחת). **אמו:** מרת רבקה (היתה צדקנית והצטיינה במידות תרומיות. תמכה בידי העניים). **אשתו:** מרת מזל (זולא) בת הרב כמוס דיין. **מרביותו:** המקובל הרב חיים שאול דוויק הכהן. **צאצאיו:** ר' כלאפו, מרת רבקה (נישאה לר' שלמה מיוחס), מרת רחל (נישאה לר' שלום צבאה בירושלים), מרת אסתר (נישאה לר' מטלוב עבאדי, רב בחברת 'מגן דוד' בניו יורק), ר' ראובן, ר' עמנואל, מרת שמחה (נישאה לר' ישראל שמאע).

רבינו היה הבן השביעי והצעיר במשפחתו שהתגוררה בטרפולי שבבלוב. בטרפולי היו עשרים ושניים בתי כנסיות. מידי יום שישי נהגה אימו ע"ה שהיתה צדקת גדולה, לעבור בכולם עם נערותיה, לנקות את שטיחי בית הכנסת, ולמלא את המנורה שמעל ארון הקודש בכמות שמן זית שתספיק למשך שבוע שלם, מדובר היה בכמות גדולה – כמה ליטרים בכל שבוע לכל מנורה. מלבד זאת עסקה רבות גם בענייני צדקה וחסד. בית יפה היה להם, ואמו, יעדה אגף מיוחד לאורחים. בחדרים הללו התארחו רבנים שהגיעו מירושלים ומעוד ערים, על מנת לאסוף צדקה לעניים. אחד מן האורחים הקבועים שלהם היה תלמיד חכם, מקובל מחכמי ישיבת בית אל. אחת לשלוש שנים נהג המקובל להגיע לביתם.

פעם הרבנית ניגשה אליו ואמרה: "שבעה בנים יש לי, ואני רוצה שלכל הפחות אחד מתוכם יהיה רב ותלמיד חכם". הרב שמע את בקשתה הטהורה, והבטיח לה שבפעם הבאה שיבוא ידאג לעשות משהו בנידון. כששב לביקור הבא הביא עימו קמיע כתוב על גבי קלף. הוא הורה לה להניח אותו על הבן שאותו היא מבקשת ליעד לתלמיד חכם. הבנים כולם למדו לימודים חיצוניים. חלקם עסקו במסחר. האם ניגשה אל בנה הקטן, רבי נסים נחום שהיה אז בחור צעיר. היא נתנה לו הקמע, והורתה לו להניחו עליו. רבינו שמע לה והלך כבכל יום ללימודיו ולעסקיו. לא חולפת מחצית השעה והוא שב הביתה. פתאום אין לו חשק ללמוד. החברים אינם מדברים איתו. הפרופסור המהולל נראה לו כשיכור. יש לו רעיון חדש: הוא רוצה ללכת לבית הכנסת וללמוד שם כדי להיות תלמיד חכם. הוא ישב ולמד תורה במשך כמה חודשים, ולאחר מכן אמר לאמו: "הבה ונעלה לארץ ישראל".

בשנת ה'תרנ"ח שניהם עלו לארץ וישבו בשכונה חדשה בשם 'שכונת הבוכרים'. רבינו היה אחד ממיסדיה. הוא התחיל לעסוק בתורת הנסתר. עד מהרה הלך וגדל עד שנעשה מקובל גדול. כשנוסדה ישיבת הקבלה של רבי שאול דוויק זצ"ל, רבינו החזיק בה. מלבד זאת נהג להדפיס ספרים ולחלק אותם חינם אין כסף לכל מי שהתחייב ללמוד בהם. במסגרת זו הדפיס ספרים נדירים ביותר. בשנים מאוחרות יותר עמד בראש הנהלת ישיבת 'פורת יוסף' ונקרא גם גבאי הישיבה. מכיון הפרטי מימן את כל הולמדים בישיבה. הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל סיפר כי רבינו רצה לכפר על השנים שבהם עסק בענייני העולם הזה ולא למד. כדי להזדכך ולהיטהר ערך סיגופים ותעניות. במשך שנתיים רצופות. היה טובל במי קרח, ובימי הקיץ שבהם לא היה קרח היה מביא קרח ממקומות אחרים, שובר אותן בתוך המקווה וטובל המים הקפואים. הוא הפסיק את הטבילות הללו כאשר באחד הימים ראה תוך כדי הטבילה את אהרון הכהן שאמר לו: "עצור, והפסק לענות את עצמך". זכות עצומה זו של אמו בהדלקת הנרות בבית הכנסת, עמדה לה להעמיד בן צדיק וקדוש כמותו. איש קדוש וטהור. בעל צדקה. תלמיד חכם מופלא אשר הירבה תורה בעולם – ממש כדברי רבותינו: "הרגיל בנר הוין ליה בנים תלמידי חכמים". (מעובד מתוך 'דורש ציון')

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל**

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים